

လက်တွေ့ဘာသာပြန်နည်း လှသမိန်

**PRACTICAL GUIDE
AND INSTRUCTION
ON THE ART OF
TRANSLATION**

mgcoe.com

လက်တွေ့ဘာသာပြန်နည်း

လှသမိန်

**PRACTICAL GUIDE
AND INSTRUCTION
ON THE ART OF
TRANSLATION**

mgyc.com

mgyc.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

လက်တွေ့ဘာသာပြန်နည်း
PRACTICAL GUIDE
AND INSTRUCTION ON
THE ART OF TRANSLATION
လှသမိန်

မေမေအကြံ၊ ၂၀၂၀

လက်တွေ့ဘာသာပြန်နည်း၊ လှသမိန်
စာမျက်နှာ ၁၈၄ + မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၁၉ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
၂၀၂၀၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၁၉၉၉ ပတ္တမြားငမောက်စာပေ၏ ဒုတိယအကြိမ်။

ရောင်းစား ၂၂၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

မာတိကာ

- နိဒါန်း	က
- အမှာစကား	ဃ
၁။ ဘာသာပြန်စာပေများသမိုင်း	၁
၂။ ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ အရည်အချင်းများ	၁၁
၃။ ဘာသာပြန် အမျိုးအစားများ	၁၉
၄။ ဘာသာပြန်စနစ်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း	၂၇
၅။ ဘာသာနှစ်ရပ်၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်း	၃၈
၆။ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများကို ကွဲပြားအောင် လေ့လာခြင်း	၅၁
၇။ ဘာသာပြန်ရာ၌ ပြင်ဆင်မှုအဆင့်ဆင့်	၅၄
၈။ ဘာသာပြန်ဆိုသည့်နည်းညွှန်များ	၆၇
(က) ဝါကျအဖြတ်အတောက်ကို ချိန်ဆပြန်ဆိုခြင်း	၆၉
(ခ) အသိခက်စကားလုံးများကို ပြန်ဆိုခြင်း	၇၄
(ဂ) ဆီလျော်သော စကားလုံးရွေး၍ ပြန်ဆိုခြင်း	၇၉
(ဃ) တိကျသော စကားအသုံးအနှုန်းဖြင့် ပြန်ဆိုခြင်း	၈၄
(င) ဝေါဟာရသစ် တီထွင်၍ ပြန်ဆိုခြင်း	၈၈
(စ) စကားပုံများကိုပြန်ဆိုခြင်း	၉၂
(ဆ) ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုသင့်သည်ကို ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုခြင်း	၉၆

၉။ စကားလုံးများကို ပြန်ဆိုခြင်း	၁၀၀
၁၀။ ဘာသာပြန်ရာ၌ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန် ဘာသာပြန်များ	၁၁၂
၁၁။ လွဲမှားစွာ ပြန်ဆိုခြင်းများ	၁၄၅
၁၂။ ဘာသာပြန်သူများအတွက် အကူအညီများ	၁၅၀
၁၃။ ဘာသာပြန်ကောင်း၏ အချင်းအင်္ဂါ	၁၅၄
၁၄။ ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ ကျင့်ဝတ်များ	၁၅၇
၁၅။ ဘာသာပြန်သူတို့အတွက် စည်းကမ်းပညတ်(၁၀) ချက်	၁၆၇
၁၆။ စကားပြန်များအတွက် ညွှန်ကြားချက်	၁၇၃
၁၇။ ဘာသာပြန်သူများအတွက် လမ်းညွှန်	၁၇၇
(က) အကွရာအတိုမှတ်များ	၁၇၇
(ခ) စကားလုံးအတိုအကျဉ်းရေးပုံများ	၁၇၉
(ဂ) လေ့လာလက်စွဲပြုရန်စာအုပ်များ	၁၈၁
၁၈။ ဘာသာပြန်နှင့် စာပြုသူ	၁၈၃

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် စက်မှုလယ်ယာနှင့် သိပ္ပံပညာ တိုးတက်မှု အတွက် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ဗဟုသုတ၊ အတွေးအခေါ်၊ အယူဝါဒ များနှင့် ကမ္ဘာ့အရေးအခင်းများ၊ ဆန်းသစ်တိုးတက်နေသော သိပ္ပံဗဟု သုတများကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာသုံးသပ်မိရန်အတွက်လည်း ကောင်း၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပိုမိုရင်းနှီးစွာ ကူးလူးဆက်သွယ်ရန်အတွက် လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ပင်ရင်းမြန်မာဘာသာစကားမှအပ၊ တိုင်းတစ်ပါးဘာသာကြီးများကို လေ့လာသင်ကြားအပ်ပေသည်။ ထို ဘာသာစကားကြီးများတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာသည် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပေသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို ဗြိတိန်၊ ကနေဒါ၊ အမေရိကန်၊ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန် စသော နိုင်ငံများတွင် ပင်ရင်းဘာသာအဖြစ် ပြောဆိုလျက်ရှိ၍ ကျန်ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများတွင်လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တတ်ကျွမ်းသူများ ရှိလေသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ သန်းပေါင်းများစွာ သော လူများသည် အင်္ဂလိပ်စကားကို ပြောဆိုနေကြ၍ တတ်ကျွမ်းသူ များကို ရေတွက်လျှင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေထက်ဝက်နီးပါးသည် အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားကို နားလည်ကြသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်လေသည်။

ဗြိတိသျှအင်ပါယာသည် နေမဝင်ခဲ့ရာမှ နေဝင်လာခဲ့စေကာမူ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားသည် ကမ္ဘာ့ဘာသာစကားကြီးများစာရင်းတွင် နေရာ ယူမြဲ ယူနေခဲ့ပေသည်။ ရုရှ၊ တရုတ်၊ ဂျာမဏီ၊ ပြင်သစ် စသော ကမ္ဘာ့ ဘာသာကြီးများ ထွန်းကားရာနိုင်ငံကြီးများ၌ပင်လျှင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် စာအုပ်စာတမ်းများပြုစုကြ၍ ကမ္ဘာ့ပရိသတ်သို့ အင်္ဂလိပ် ဘာသာမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ကြရပေသည်။

ထိုအကြောင်းများကြောင့် တစ်ဖက်တွင် လွတ်လပ်သော မြန်မာ နိုင်ငံ၌ အင်္ဂလိပ်စာအစား မြန်မာစာကို ရုံးသုံး ပြဋ္ဌာန်းခဲ့၍ တက္ကသိုလ် ပညာရပ်များမှအစ မြန်မာဘာသာဖြင့် ပို့ချသင်ကြားရန် ကြိုးစားဆောင် ရွက်နေသည့် အချိန်မှာပင် ပြည်ပဘာသာစကား၊ ဘာသာစာပေတစ်ရပ် အနေဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သော ပညာနှင့် အလင်းရောင် ကျေးဇူးကို မျှော်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ဆက်လက်သင်ကြားဆည်းပူးကြရပေသည်။ ဆက်လက် တိုးချဲ့လိုက်စားမည့် ပညာနယ်ပယ်အတွက်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ဗဟုသုတကို လက်ငင်းကိုယ်တိုင် ရှာဖွေဆည်းပူးရန်အတွက် လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို လေ့လာသင်ကြားကြရပေသည်။

သို့ဖြစ်ပေရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိသင်ကြားသည့် ဘာသာစကား တစ်ရပ်ကို မသင်လျှင်လည်းအလျှင်း၊ သင်လျှင်လည်း ထွန်းတောက် ပြောင်လင်းအောင် သင်ကြားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ သင်ကြားရာ ၌ ဘာသာစကားတစ်ရပ်ရပ်ကို သင်ကြားရာတွင် ထားရှိအပ်သည့် ပန်းတိုင်အဖြစ် (၁) တိုင်းတစ်ပါး ဘာသာစာပေကို ကောင်းစွာနား လည်ခြင်း၊ (၂) တိုင်းတစ်ပါး ဘာသာစာပေကို မြန်မာစာပေသို့ ကူးပြောင်းဖလှယ်၍ ရေးချနိုင်ခြင်း၊ (၀ါ) ဘာသာပြန်တတ်ခြင်း၊ (၂) တိုင်းတစ်ပါးဘာသာဖြင့် မိမိသိမြင်တွေးခေါ်သမျှကို ပြန် လည်ရေးချနိုင်ခြင်းဟူသော အောင်မြင်မှု ၃ ရပ်ကို ရရှိပိုင်ဆိုင်နိုင်

ရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာပေကို လေ့လာရာ၌ လည်း ၁ နှင့် ၂ အောင်မြင်မှုများကို ရရှိနိုင်စေရန် ဘာသာပြန်လမ်းညွှန်ကို ပြုစုရေးသားလိုက်ပေသည်။

ဤစာအုပ်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို သင်ပြရန်မဟုတ်ဘဲ တတ်မြောက်ပြီးသူနှင့် လေ့လာဆည်းပူးသူတို့အတွက် အင်္ဂလိပ်စာပေကို ဘာသာပြန်ဆိုတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ပေသည်။ ဘာသာပြန်ရာတွင် လိုအပ်ချက်များကိုလည်း စေ့စေ့စပ်စပ် ဖော်ပြထားပေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်တိုင်း ဘာသာပြန်ဆိုတတ်မြဲ မဟုတ်ပေရာ သီးခြားအတွေ့အကြုံ၊ အလေ့အလာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုတစ်ခုဖြစ်သော ဘာသာပြန်အတတ်ပညာအတွက် နည်းညွှန်လမ်းပြများ လိုအပ်ပေသည်။ ထိုလိုအပ်ချက်အားလုံး ဥသည့် ပြည့်စုံစေရန် တစ်ခဏချင်း မရရှိနိုင်သည် မှန်သော်လည်း ဤစာအုပ်သည် ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းအတွက် ထင်သာမြင်သာသော အလင်းရောင်ကို ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်။

လှသမိန်

အမှာစကား

ဘာသာစကားတစ်မျိုးကို တတ်မြောက်သည်ဆိုရာမှာ၊ ထိုဘာသာစကားကို နားထောင်၍ နားလည်ခြင်း၊ ထိုဘာသာစကားကို ရေးတတ်၊ ပြောတတ်၊ ဖတ်တတ်ခြင်းနှင့် ထိုဘာသာစကားနှင့် ရှိသည်ကို မိမိဘာသာသို့ ပြန်ဆိုတတ်ခြင်း၊ မိမိဘာသာစကားကို ထိုဘာသာစကားနှင့် ပြန်ဆိုတတ်ခြင်းဟူသော ပြည့်စုံမှုတို့ရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာတို့သည် နိုင်ငံခြားဘာသာများ၊ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို ဒုတိယဘာသာစကားအဖြစ် လေ့လာသင်ယူခဲ့ကြသည်မှာ ကြာမြင့်ခဲ့ပေပြီ။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများလည်း လေ့လာသင်ကြားကြပေသည်။ သို့ရာတွင် သင်ကြားတတ်မြောက်သူများ၏ အနည်းစုသာလျှင် ဘာသာနှစ်ရပ်အပြန်အလှန် ပြန်ဆိုမှုကို ကျွမ်းကျင်ကြပေသည်။ ဘာသာပြန်အတတ်ပညာသည် သီးခြားသင်ကြား လေ့ကျင့်ပါမှ ကျွမ်းကျင်နိုင်ပေသည်။

ထိုအခက်အခဲကို ကူညီထောက်မသောအားဖြင့် မိမိနှစ်ပေါင်းများစွာ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ဖူးသော အတွေ့အကြုံတို့မှ ထုတ်နှုတ်၍ ဘာသာပြန်ဆိုမှုကို ညွှန်းဆိုသင်ပြသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့ရပေသည်။ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ပြန်ဆိုပါမှ တတ်မြောက်နိုင်သည့်

(c)

သီးခြားကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုကို ရရှိကြစေရန် နည်းလမ်း၊ သိစရာများကို ကောက်နုတ် တင်ပြထားပေသည်။ ထိုညွှန်ပြချက်များသည် အတွေ့အကြုံများမှ ထုတ်ယူဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပေရာ၊ လေ့လာကြသူများအတွက် အဖိုးတန် လမ်းညွှန်၊ အထူးထောက်မ သင်ပြချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤဘာသာပြန်လက်စွဲ စာအုပ်ငယ်သည် ဘာသာပြန်ဆိုမှုကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ မီးမောင်းထိုးပြခြင်းဖြစ်ပေရာ၊ လေးလေးနက်နက် ဖတ်ရှုနှလုံးသွင်းကာ လက်တွေ့အားဖြင့်လည်း စမ်းသပ်လေ့ကျင့် ပြန်ဆိုကြပါမူ ဘာသာစကားတစ်ရပ်ကို တကယ် ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်ပြီဟု ဝမ်းသာအားတက်နိုင်ကြမည်ဖြစ်ပေသည်။

စိတ်ကူးဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းထက် လက်တွေ့ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည် ပို၍ အထောက်အကူဖြစ်စေမည်ဟု မျှော်လင့်ယုံကြည်မိပေသည်။

လှသမိန်

ဘာသာပြန်စာပေများ သမိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာပြန်ဆိုသော အတတ်မှာ ရှေးပဝေ သဏီကပင် ရှိခဲ့လေသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် ပါဠိစာပေမှ မြန်မာစာပေသို့ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။ ပုဂံကျောက်စာများ၌ပင် ပါဠိမှ မြန်မာ ပြန်သော အသုံးအနှုန်းများကို တွေ့ရှိနိုင်၍၊ ခေတ်စဉ်ခေတ်ဆက်ပါဠိ ဘာသာပြန်ကျမ်းများ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘိုး တော်ဘုရားလက်ထက်တွင် သက္ကတကျမ်း အများအပြားကို မြန်မာဘာ သာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ ညောင်ကန်ဆရာတော်ကြီးသည် ငါးရာငါး ဆယ် နိပါတ်တော်များကို ပါဠိဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ လေသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ဥရောပတိုက်သားတို့နှင့် ပိုမိုဆက်သွယ် ရသဖြင့် ဘာသာပြန်စာပေများ ပိုမိုကြွယ်ဝလာခဲ့ပြန်လေသည်။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာမှသာ ပြန်ဆိုကြသည်မဟုတ်ဘဲ ရောမဘာသာ၊ ပြင်သစ် ဘာသာ၊ ဟိန္ဒူစတန်နိဘာသာ စသည်များမှလည်း ပြန်ဆိုခဲ့ကြလေ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးဦးဆုံး တွေ့ရှိရသော ဥရောပတိုက်သား ဘာသာများမှ ပြန်ဆိုသည့် စာအုပ်စာတမ်းများတွင် ရောမ(အိတလီ) ဘာသာမှ ပြန်ဆိုချက်ကို တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ စောစွာရောက်ရှိလာကြသော ခရစ်ယာန် သာသနာပြုများအနက် ရိုမန်ကက်သလစ်ဘာသာဂိုဏ်းမှ သာသနာပြုများသည် ၁၇၄၉ ခုနှစ်တွင် သံလျင်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ရာ ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီး (Father Carpani) ကာပနီသည် ဘာသာရေး အမေးအဖြေ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရောမဘာသာရင်း သမ္မာကျမ်းများကို အခြေပြု၍ ပြုစုခဲ့လေသည်။ မြန်မာအဘိဓာန် တစ်စောင်ကိုပါ ပြုစု၍ ရောမမြို့ သာသနာပြုပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

၁၇၇၆ ခုနှစ်တွင် အီတလီ ဘုန်းတော်ကြီး ပါကိုးတိုးသည် ခရစ်တော်ဝင်ချုပ်ကို ရေးသား၍၊ ၁၇၈၅ ခုနှစ်တွင် “အမျိုးတကာရှိလေရာ၊ ဘုရားရှင် ဘာသာတရားတော်အလျောက် အယူဝါဒအကျင့်ကို ပြသည့်စာ” အမည်ဖြင့် ရေးသားပြုစုကာ ရောမမြို့မှပင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ၁၇၇၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာသင်ပုန်းကြီး စာအုပ်ကိုလည်း ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။ ၁၉ ရာစုနှစ်ဦးတွင်ကား ဘုန်းတော်ကြီး (Father Di Amato) ဒီအမတို့သည် ဓမ္မဟောင်းကျမ်းကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ၁၈၄၂ ခုနှစ်၌ ချမ်းသာရွာကို မီးလောင်ရာတွင် ပါသွားသဖြင့် ပုံမနှိပ်ဖြစ်ခဲ့ပေ။ ထိုနောက် ဘုန်းတော်ကြီး (Father De Britto) ဒီဘရစ်တို့သည် မြန်မာ-အီတလီ ပါဠိအဘိဓာန်ကို ပြုစုခဲ့သေးသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုအချိန်အထိ ဘာသာပြန်များကား ရောမဘာသာမှ ပြန်ဆိုချက်များပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်လောက်မှာပင် မြန်မာအင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ကျမ်းများလည်း ပေါ်ထွက်နေပြီဖြစ်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမေရိကန်သာသနာပြုဆရာ (Adoniram Judson) ယုဒသန်သည်

၁၈၁၃- ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာဘာသာကို သင်ယူကာ ၁၈၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ကို ပြုစုလေသည်။ ထို့ပြင် ခရစ်ယာန် ဓမ္မသစ်ကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာ ၁၈၂၃ ခုနှစ်တွင် ပြီးစီး၍ ၁၈၃၂ ခုနှစ်၊ ၁၈၃၇-ခုနှစ်များတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလေသည်။ ဓမ္မဟောင်းကျမ်းကိုလည်း ဆက်လက်ပြန်ဆိုရာ ၁၈၃၄ ခုနှစ်တွင် ပြီးစီး၍ ၁၈၃၈ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလေသည်။ သမ္မာကျမ်းစာတစ်အုပ်လုံးကို ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထပ်မံရိုက်နှိပ်လေသည်။ ဆရာ ယုဒသန်သည် အခြားဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာအုပ်များကိုလည်း ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ကို ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ကလကတ္တားမြို့၌ ရှေးဦးစွာ ပုံနှိပ်လေသည်။

၁၈၄၁ ခုနှစ်တွင် မက္ခရာမင်းသားကြီး (သာယာဝတီမင်း၏ ဘထွေးတော်)သည် သင်္ဘောသူကြီး ချာလ်စ်လိန်းနှင့် တိုင်ပင်၍ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ကို ပြုစုကာ ၁၈၄၁ ခုနှစ်မှာပင် ကလကတ္တားမြို့၌ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလေသည်။ ထို့နောက် ၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗြိတိသျှအစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းသော အိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံ အက်ဥပဒေကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုရိုက်နှိပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်လောက်တွင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်သည် ပြင်သစ်ဘာသာရေး ဓာတုဗေဒကျမ်းများမှ ဓာတုပြသံသ အမည်ဖြင့် လောကဓာတ်ပညာကျမ်းတစ်စောင် ပြန်ဆိုပြုစုခဲ့လေသည်။

၁၈၇၃ ခုနှစ်တွင် The Fables of Aesop (အီစွပ်ဒဏ္ဍာရီ)ကို မူလဂရိဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ဦးရွှေတူးဆန်ဒီ Shwe Too Sandys က ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှ

တို့က သိမ်းယူကြောင်း ကြေညာပြီးသည့်နောက်တွင်ကား အင်္ဂလိပ် ဘာသာကို ရုံးသုံးပြုလုပ်ခဲ့၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာပေကို ပိုမို လေ့လာ ကြရလေသည်။ ထို့နောက်တွင် ကျောင်းသုံးဘာသာရပ်များ၊ ဥပဒေ စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများနှင့် ခရစ်ယာန် ဘာသာ ရေးဆိုင်ရာ ကျမ်းများကို ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် မောင်ဖိုးခင်ခေါ် မိုဟာမက် ရှမ်းရှင်သည် ဟိန္ဒူစတန်နိဘာသာမှ The History of Hatintarye “ဟာတင် တာယီ ဝတ္ထုတော်ကြီး” အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို မြန်မာဘာသာ သို့ ပြန်ဆိုခဲ့၍ ဆတိုင်မွတ်ဦးကူးက ပြုပြင်ပေးလေသည်။ ၁၈၉၈ ခုနှစ် တွင်လည်း အစ္စမေးဟာဂျီအရစ်နာနာနှင့် အဖော်တစ်စုတို့က ဟိန္ဒူ စတန်နိဘာသာမှပင် မူစလင်ဘာသာရေး ဝတ္ထုဖြစ်သည့် “မောင်လာ အလီဆခါဝတ်နာမာ၊ မောင်လာအလီ သခင်ဝတ္ထု”ကို ဘာသာပြန် ဆိုခဲ့လေသည်။

၁၈၉၉ ခုနှစ်တွင် သထုံမြို့နေ စတက်ဖင်အမ်မက္ကတစ် (STEPHEN M.MC KERTICH က TALES FROM CHAMBERS' AND OTHERS) ချိမ်းဘား၏ ပုံဝတ္ထုများကို ၉၉ ဝတ္ထုအမည်နှင့် မြန်မာပြန်ဆို၍ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့လေ သည်။ ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် မာမက်ကာဆင်နှင့် မာမက်ယူစွပ်တို့ နှစ်ဦး ပေါင်း၍ ဘင်အိုဘဟား (Bagh O Bahar) ဝတ္ထုကို မြန်မာ ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၈၉၉ ခုနှစ် ထိုအချိန်လောက်မှာပင် အာရေဗျဘာသာနှင့် မူလရေးဖြစ်သည့် Arabian Nights (ပသီပုံပြင်)၊ တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံပြင်များကို ဦးသာဇံခေါ် ဆရာဝန် အက်စ်အေရာမန် Dr. Shaik Abdul Rehman, L.R.C.P, L.R.C.S (Edin), L.F.P.S (Glas) က မြန်မာဘာသာဖြင့်

ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုကျမ်းမှာ ဘာသာပြန်ရိုးရိုးမဟုတ်ဘဲ မိုး၍ ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ်လေသည်။

၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင် ဂျိမ်းလှကျော်သည် Alexandre Dumas အလက်ဇန္ဒားဒူးမားရေးသားသည့် The Count of Monte Cristo အမည်ရှိ ပြင်သစ်ဝတ္ထုကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှ တစ်ဆင့် မိုးလျက် “မောင်ရင်မောင်၊ မမယ်မ” အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင်ကား မိုးသည်ဟူ၍ ဖော်ပြခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် တိကျစွာ ဘာသာပြန်သည့်နည်းမှ မိုး၍ ပြန်ဆိုသော နည်းပညာ ခေတ်ဦးဖြစ်သည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။

၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် Jevon ၏ Logic စာအုပ်ကို ဦးရွှေဇံအောင်သည် “တက်ကျမ်း” အမည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုကျမ်းမှာ ဘာသာပြန် ရိုးရိုးမဟုတ်ဘဲ မိုး၍ ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ်လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် John Bunyan ရေးသားသည့် The Pilgrims' Progress ဝတ္ထုကို မိုး၍ မန္တလေးမောင်ခင်မောင် (လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး)က “မောင်သောက အိပ်မက်ခန်း” အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးသားခဲ့လေသည်။ Shakespeare ၏ The Comedy of Errors ကို မိုး၍ “မောင်ကြီးမောင်ငယ်” ဝတ္ထုကို လည်း ရေးသားခဲ့ပေသေးသည်။ ထိုခေတ်တွင် တိုက်ရိုက်ခေါ်တိတိ ကျကျ ဘာသာပြန်ဆိုနည်းကို အသုံးမပြုဘဲ၊ ဖတ်ရှုမှီငြမ်းပြု၍ မြန်မာဝတ္ထုများ အဖြစ်ဖြင့် ပြန်၍ ရေးသားလာခဲ့ကြလေသည်။

ထို့နောက်တွင် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းသည် Sir Arthur Conan Doyle ရေး Sherlock Holmes ဝတ္ထုများကို “စုံထောက်မောင်စံရှား” အမည်ဖြင့်လည်းကောင်း Mrs. Henry

wood ရေး East Lynne ဝတ္ထုကို “ရတနာပုံ” အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ Sir Rider Haggard ရေး She ဝတ္ထုကို “ရူပနန္ဒီ၊ ရူပကလျာဏီ” အမည်များဖြင့် လည်းကောင်း၊ Wilkie Collins ရေး The Moon Stone ဝတ္ထုကို “သိန်းထိုက်နီလာ” အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း မှီး၍ ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းသည်လည်း Just A Girl ဝတ္ထုကို မှီး၍ “နေရီရီ” အမည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ Joseph Hocking ရေး Facing Fearful Odds ဝတ္ထုကိုမှီး၍ “တစ်ကိုယ်တော်” ဝတ္ထုကိုလည်း ကောင်း ရေးသားခဲ့သည့်ပြင် Alexandre Dumas ရေး Three Musketeers ဝတ္ထုကို “သူရဲကောင်းသုံးယောက်” အမည်ဖြင့် တိတိကျကျ ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။

ဆရာဇေယျသည်လည်း The Scarlet Pimpernel ကို မှီး၍ “မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်” အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ Beau Brocade ကိုမှီး၍ “ရွှေလှံဗိုလ်” ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း ရေး သားခဲ့လေသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည်လည်း Wuthering Height ကိုမှီး၍ “ဂုဏ်မြင့်သူ” ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ A Pair of Blue Eyes ကို မှီး၍ “တစ်သက်လျာ” ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ London Bridge ကို မှီး၍ “ဂုဏ်နိမ့်သူ” ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း ရေး သားခဲ့လေသည်။

ထိုစာအုပ်များသည် ဘာသာပြန် သို့မဟုတ် မှီးငြမ်းပြုသည်ကို မသိရှိနိုင်အောင် လက်ရာမြောက်ခဲ့ပေသည်။ ထိုနောက်တွင်ကား မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေးအသင်းမှ ‘ဂျေအက်စ်ဖာနီဗဲလ်နှင့် ဦးဖေမောင်တင်တို့ ကြီးကြပ်၍ ဘာသာပြန်စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေခဲ့ရာ’

၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် Eileen နှင့် Rhoda Power တို့ ရေးသားသည့် *Cities and Their Stories* ခေါ် မြို့ပြပုံပြင်စာအုပ် ၁၃ အုပ်ကို ဦးသန့် (နောင် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းဝန်ချုပ်) က ပြန်ဆို၍ အိမ်တွင်းသိပ္ပံကျောင်း စာစု (University at Home) စာစဉ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာပီမိုးနင်းက မိရီဇာဂိုလာမ်အဟ်မဒ် ရေးသားသော *Philosophy of the Teachings of Islam* ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ “အစ္စလာမ်အလင်းပြကျမ်း” အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် ဦးဘသောင်း(သခင်ဗသောင်း)က “ဆရာဝန်ပါပဲ” ပြဇာတ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့၍ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ဦးသိန်းဟန် (ဇော်ဂျီ) က ပြင်သစ်စာရေးဆရာ Jean Baptiste Moliere ပြင်သစ်ဘာသာရေး *Le Bourgeois Gentilhomme* ပြဇာတ်ကို “မဟာဆန်ချင်သူ” အမည်ဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ “စိန်တစ်လုံး”၊ “အဓမ္မမင်္ဂလာ” စသည့် ပြဇာတ်များသည်လည်း ဘာသာပြန်များပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက်တွင် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၌ စာပေဝါသနာရှင် သခင်လူငယ် တစ်စုက နဂါးနီစာအုပ်အသင်းကို တည်ထောင်ခဲ့လေရာ နိုင်ငံခြားစာအုပ်အများကို ဘာသာပြန်ဆို၍ ထုတ်ဝေခဲ့ကြလေသည်။ Dale Carnegie ရေး *How to Win Friends and Influence People* စာအုပ်ကို ဦးနုက “လူပေါ်လူဇော်လုပ်နည်း” အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ J.Strechy ၏ *Socialism* စာအုပ်ကို ဦးဘတင်က “ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒ လက်တွေ့နှင့် နိဿရည်း” အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်ချုပ်ကို ဇေယျက “လူ” အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း ဘာသာပြန်ဆို ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ ဒေါက်တာလှရွှေ

(ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်) ၏ “**ဇနီးမောင်နှံ ရာသက်ပန်**” မှာလည်း ဘာသာပြန်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် Thomas Hardy ၏ Tess of The D' Urbervilles ကို သခင်ဗသောင်းက “**ပန်းသာမစာအုပ်**” အမည်ဖြင့် မှီး၍ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ရာ ဘာသာပြန်ဟု မထင်မှတ်ရအောင်ပင် ပြောင်မြောက်လှလေသည်။ နဂါးနီစာအုပ်တိုက်မှ ဘာသာပြန်စာအုပ်ပေါင်း များစွာကို ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် အစိုးရက ဘာသာပြန်ဌာနတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြန်လေသည်။ ထိုဘာသာပြန်ဌာန ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ-

၁။ အနောက်နိုင်ငံ လောကဓာတ်ပညာ၊ စာပေပညာ၊ သုခုမပညာများနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားထားသော စာအုပ် အမျိုးမျိုးတို့ကို တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖတ်ရှုနိုင်ကြစေရန်။

၂။ မြန်မာစာတတ်သူတို့အတွက် အဖိုးနှုန်းထား မများစေဘဲ ဖတ်ရှုချင်ဖွယ် လျောက်ပတ်ကောင်းမွန်စွာ စာအုပ်များကို စီမံရေးသား၍ ပုံနှိပ်ပေးရန်။

၃။ စာသင်ကျောင်းများနှင့် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းများတွင် အသုံးပြုရန် သင့်လျော်သည့် ကျောင်းသုံးစာအုပ်များကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပေးရန်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ထိုဘာသာပြန်ဌာနမှ H. Christian Anderson ရေး The Princess on the Bean and Other Tales ကို “**မာလာငွေဖော့**” အမည်ဖြင့် ကလေးများ စာစဉ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဦးညွန့်က ပြန်ဆိုလေ

သည်။ ထိုဌာနမှ “ပိုက်ဆံ၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး စုရုံးမှုသဘောနှင့် သရုပ်၊ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး၊ အံ့ဖွယ်အဖြာဖြာ စကြဝဠာ၊ အလိုပြည့်ရေးကျမ်း၊ ကမ္ဘာ့ကျေးဇူးရှင်ကြီးများ၊ ရွှေနှင်းဆီနှင့် ရွှေလက်စွပ်၊ ခေတ်သစ်တရုတ်ပြည်” တို့ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး-----

Stories from Grimms

(ဇော်မွှားပန်း)

The Worst Journey in the World

(တောင်ဝင်ရိုးစွန်းသွားမှတ်တမ်း)

Tales from Gullivers' Travels

(ဂါလီဗာ၏ ခရီးစဉ်)

Siam today (ခေတ်သစ်ယိုးဒယားပြည်)

Modern Geographical Ideas

(ခေတ်သစ်ပထဝီဝင်အယူအဆများ)

The Press (သတင်းစာလုပ်ငန်း)

The New Arabian Nights (အာရပ်ပုံပြင်သစ်များ)

Prester John (ပရက်စတာဂျွန်)

Vicar of Wakefield (ဝိတ်ဖီးလ်ဒ်မြို့သင်းအုပ်ဆရာ)

Sinbad the Sailor (မောင်ကံထူး)

စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်လာသဖြင့် အချို့စာအုပ်များ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိမလာ တော့ပေ။ “ခေတ်သစ်ဂျပန်ပြည်” စာအုပ်ကိုမူ ဂျပန်ခေတ်တွင် ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခဲ့လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် ဒဂုန်ရွှေများ၊ တင့်တယ်၊ တက်

တိုး၊ ဗိုလ်အေးမောင်၊ မိုးဝေ အစရှိသော စာရေးဆရာများပင် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့ကြလေသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးမဖက်ဘဲ၊ ပညာရေးသက်သက် စာအုပ်များကို ပြုစုထုတ်ဝေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်းကို တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ ထိုအသင်းမှ သိပ္ပံစိုက်ပျိုးရေး၊ ဆေးပညာနှင့် အခြားမှတ်သားဖွယ်ရာ စာအုပ်စာတမ်း အမြောက်အများကို ပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့၍ ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် ပြုစုခြင်းကို ရောပေါင်းလျက် မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းကြီးကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ပြင်ပ စာပေပညာရှင်များကလည်း ကမ္ဘာ့ကျော်ဝတ္ထုများနှင့် အထွေထွေဗဟုသုတဆိုင်ရာစာအုပ်များကို ပြန်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

တော်လှန်ရေးအစိုးရ လက်ထက်တွင် ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကို အစိုးရကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ်လျက် ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းနှင့် စာပြုစုရေးလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်စေလေသည်။ အထက်တန်းကျောင်းများသာမက တက္ကသိုလ်များတွင်ပါ ပညာရပ်အသီးသီးကို မြန်မာစာဖြင့် သင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းသုံးစာအုပ်များကို ဘာသာပြန်ဆိုပြုစုရန်လည်း ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်နှင့် စာပေထုတ်ဝေရေးအဖွဲ့ကိုလည်း ရှေးယခင်အတိုင်းပင် ဆက်လက်ထားရှိ၍ တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းများကို တွဲဖက်ဆောင်ရွက်စေလေသည်။

ဤသို့အားဖြင့် လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းများသည် တိုးတက်ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်လာပြီဖြစ်လေသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ အရည်အချင်းအများ

ဘာသာပြန်ဆိုသူသည် ခက်ခဲသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်သူ ဖြစ်သည့်အတိုင်း သူ့တွင် အရည်အသွေးကောင်းများရှိရန်လိုပေသည်။ ထိုအရည်အသွေးများကို တစ်ခုစီခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသော် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်လေသည်။

အင်္ဂလိပ်စာနှင့် စာပေ ဗဟုသုတရှိခြင်း

ဘာသာပြန်သူဟု ဆိုရာ၌ မြန်မာဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့လည်းကောင်း၊ အခြားဘာသာတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ လည်းကောင်း ကူးပြောင်းပြန်ဆိုခြင်းကို ခြုံ၍ ဆိုနိုင်သော်လည်း ဤ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသူကိုပင် ရည်ညွှန်းပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျန်ဘာသာပြန်ဆိုသူအားလုံးပင် ယေဘုယျအားဖြင့် သက်ဆိုင်မည်ကား မလွဲပေ။

ဘာသာပြန်သူသည် အင်္ဂလိပ်စာ အဘယ်မျှတတ်ရန် လိုပါသနည်း။ ဤအရည်အချင်းကို ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးနှင့် တိုင်းတာပြောဆို၍ မရနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် အင်္ဂလိပ်စာကို ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းရမည်ဟူ၍ ပင် ဆိုရပေမည်။ “ကောင်းစွာ” ဟူသည် မည်ရွေ့မည်မျှကို ဆိုလိုပါသနည်း။ “ကောင်းစွာ” ဟူသည်မှာ ဖတ်ရှုလိုက်သော အင်္ဂလိပ်စာပိုဒ်

ကို ကောင်းစွာ အမှန်တကယ် သဘောပေါက်နားလည်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။ နားလည်သည်ဟူရာ၌ စာတစ်ပိုဒ်ကို ဖတ်၍ အကြမ်းသဘောဆိုလိုချက်ကို နားလည်ရုံဖြင့် မပြီးပေ။ ရေးသားထားသမျှ အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ညွှန်းထားသည့် စာပိုဒ်၏ အတွင်းသဘော အယူအဆအထိ လေးလေးနက်နက်၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသေးစိတ်နားလည်ရန် လိုပေသည်။ ဝါကျတစ်ခုကို ဖတ်လိုက်တိုင်း အဓိပ္ပာယ်သည် အသိဉာဏ်ထဲသို့ အစီအရီ ချောမြေ့စွာ တိုးဝင်နေစေရပေမည်။ နားလည်သလိုနှင့် နားမလည်ခြင်း၊ အလွဲကို ကောက်ယူနားလည်ခြင်း၊ အသိဉာဏ်တွင် တွေ့ဝေ၍ ရှင်းလင်း၊ ကွဲပြားခြင်းမရှိ ဖြစ်နေခြင်း၊ ယေဘုယျအားဖြင့်သာ သိ၍ အပြည့်အစုံပြန်၍ ရေးမပြတတ်ခြင်း စသည်တို့ ရှိနေပါမူ “ကောင်းစွာ” ဟူသော သတ်မှတ်ချက်သည် မပြည့်စုံနိုင်ပေ။

အင်္ဂလိပ်စာကို ကောင်းစွာတတ်သူသည် ဝါကျဖွဲ့ပုံကို ရှင်းလင်းစွာ ခွဲခြမ်းဝေဖန်နိုင်ရပေသည်။ ဝါကျ ဖွဲ့စပ်ပုံကိုမျှ မသိလျှင် အဓိပ္ပာယ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကောက်ယူပြန်ဆိုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ စကားလုံး ဟူသမျှကို သိနားလည်သော်လည်း ထိုစကားလုံးများ ဖွဲ့စပ်ထားသည့် အစဉ်ကို မသိလျှင် မည်သို့မျှ ပြန်ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် အခြေခံသဒ္ဒါကို ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင်ရမည်ဟု ဆိုရန်ရှိပေသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုသူသည် မိမိဘာသာမဟုတ်သည့် ဘာသာခြားတစ်ခုတွင် ရှိရှိသမျှသော စကားလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လုံးဝဥသံ့ သိနားလည်ပြီး ဖြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ မသိရှိသေးသော စကားလုံးများ ရှိပေမည်။ သို့ရာတွင် ဝါကျ၌ အရေးပါသော ဝိဘတ်များ၊ သမ္ပန္ဒများ၊ ဝါကျ ဖွဲ့စည်းပုံများ၊ အရင်းခံဝါကျ၊ အမှီဝါကျ ခွဲခြမ်းပုံများ၊ ကံ၊ ကတ္တား၊ ပကတိကြိယာ၊ အမှီကြိယာ ခွဲခြားပုံများ စသည့် သဒ္ဒါအခြေခံ အရိုးအစဉ်ကိုမူ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျွမ်း

ကျင်ခြင်း ရှိရပေမည်။ ဤအရာ၌ ချွင်းချက်ထား၍ မရပေ။

ထိုမှတစ်ပါး စကားလုံးများနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးပါသော ပစ္စည်းစကားများ၊ ရှေ့ဆက်နောက်ဆက်၊ စကားလုံးပြောင်းပစ္စည်း စကားလုံးများ၊ အခြေခံအသုံးများသည့် ဝေါဟာရများ စသည်တို့ကို သိကျွမ်းနားလည်ထားရန် လိုလေသည်။ မသိနားမလည်သော စကားလုံးအတွက် အဘိဓာန်များတွင် ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်သော်လည်း အခြေခံသုံးရိုး စကားလုံးမျိုးကအစ အဘိဓာန်ကို လှန်လှောနေရလျှင် ခရီးမတွင်ရုံသာမက ဆက်စပ်သဘောကောက်ယူရာ၌ပင် အာရုံပြတ်စေနိုင်လေသည်။

အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားလုံးများမှာ စကားလုံးသိရုံဖြင့် အကျိုးမထူးဘဲ သုံးစွဲသည့် နေရာဌာန၊ အကြောင်းစကားစပ်မျိုးနှင့် တွဲ၍ သိထားမှ အဓိပ္ပာယ်လည်းရှင်း၊ အသုံးလည်းတတ်မြဲ ဖြစ်လေသည်။ အဓိပ္ပာယ်တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော ပဒစယ၊ စကားပိုဒ်များမှာ ကား အဘိဓာန်တွင် ပါရှိမည်မဟုတ်ပေရာ အင်္ဂလိပ်စာ အထပ်ထပ် လေ့လာဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် စုဆောင်းဆည်းပူးရလေသည်။ သုံးရိုးသုံးစဉ် စကားတွဲများကို အတွဲလိုက်မှတ်သားရသည်လည်း ရှိလေသည်။ သို့မှလည်း အင်္ဂလိပ်စာ ဟန်မပျက် အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူတတ်ပေမည်။ ထိုမှတစ်ပါး အထူးသုံးစကားများ၊ ဗန်းစကားများ၊ အတိုမှတ်ဝေါဟာရများ၊ အဓိပ္ပာယ်ဆင်တူယိုးမှားစကားများ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်စကားများ၊ စကားပုံများ၊ ဝေါဟာရအသစ်အဆန်းများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ၊ နေရာအလျောက်သတ်မှတ်၍ သုံးသည့်စကားများ စသည်တို့ကိုလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆည်းပူးထားရမည်ဖြစ်လေသည်။ စကားဗဟုသုတများသူသည် စာကို ပို၍ နိုင်နင်းစွာ သဘောပေါက်လွယ်နိုင်ပေသည်။

ဘာသာပြန်သူသည် အင်္ဂလိပ်စာ ရေးတတ်၊ ဖတ်တတ်၊ ပြန်ဆို တတ်ရုံနှင့် မပြီးသေးဘဲ အင်္ဂလိပ်စာပေဟု ဆိုအပ်သော ရှေးနှင့် ခေတ် နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဂန္ထဝင်မြောက်သော စာပေများ ကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ နှံ့စပ်စွာ ဖတ်ဖူးအောင် လေ့ကျင့်ရပေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာ အဖတ်များ၍ အတွေ့များသော သူသည် ဘာသာပြန်ဆိုရာ ၌ အသင့်ပြန်ဆိုပြီး ဝါကျများကို သွန်ထုတ်ဘိသကဲ့သို့ ကျွမ်းကျင် အမြင်ကျယ်မှု၏ အကျိုးအားဖြင့် လွယ်ကူသက်သာမှု ရရှိနိုင်ပေသည်။

ဤသို့အားဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အင်္ဂလိပ်စာပေ ဗဟုသုတရှိထား လျှင် ဘာသာပြန်ဆိုရန် ပထမခြေလှမ်းအဆင့်သို့ ဝင်နိုင်သော အရည် အချင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသရှိပြီဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

မြန်မာစာနှင့် စာပေဗဟုသုတရှိခြင်း

ဘာသာပြန်သူသည် ဘာသာခြား စာပေကို ကျွမ်းကျင်ရုံဖြင့် မပြီးပေ။ ဘာသာခြား စကားလုံးများ၊ ဝါကျများကြောင့် အသိစိတ်တွင် ဟပ်ထင် သဘောပေါက်သမျှကို အင်္ဂလိပ်စာ မတတ်သောမြန်မာစာပေ ပရိသတ်က ထပ်တူထပ်မျှ သိရှိခံစားမိအောင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန် လည်ရေးချရာ၌ ရေးချစရာ ဆီလျော်သော စကားလုံးအလုံအလောက် တတ်ကျွမ်းပြီးဖြစ်ရန် လိုပေသည်။ သိရုံသာသိ၍ အစီအစဉ်တကျ ရှင်း လင်းပေါ်လွင်အောင် ပြန်၍ ရေးချတတ်ခြင်းမရှိလျှင် ဘာသာပြန် ကောင်းတစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်ပေ။

မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသူသည် မြန်မာစာကိုလည်း ကောင်း စွာပင် တတ်ကျွမ်းရပေမည်။ “**ကောင်းစွာ**” ဆိုရာ၌ ရသပေါ်လွင် အောင် ဂုဏ်မြောက်အောင် ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားနိုင်သော စာရေးဆရာကြီးများ ၏ အရည်အချင်းထိအောင် ပြည့်ဝရန် ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပေ။ သို့ရာ

တွင် မိမိ သိမြင်သဘောပေါက်သမျှကို ဖတ်သူက စာလုံးများမှတစ်ဆင့် ထပ်တူ သဘောပေါက်လေအောင် စကားလုံးနိုင်နိုင်နင်းနင်း၊ ဝါကျမှန်မှန်၊ မြန်မာဆန်ဆန်လေးနက်ပေါ်လွင်အောင် ရေးတတ်ရန်ကား လိုပေသည်။ မြန်မာဝါကျရှည်ကိုဖြစ်စေ၊ ဝါကျတိုကိုဖြစ်စေ ရှင်းရှင်းနှင့် လိုရင်းပေါ်အောင် ရေးနိုင်ရပေမည်။ ကံ၊ ကတ္တား အဆက်အစပ် မှန်ကန်ခြင်း၊ စကားလုံးလုံလောက်ခြင်းလည်း ရှိရပေမည်။

ဘာသာပြန်ဆိုရာတွင် ပြန်ဆိုသူက သဘောပေါက်ပါလျက် စကားစဉ် ချောမွေ့အောင် မရေးတတ်ခြင်း၊ စကားလုံး အသုံးမှားခြင်း၊ စကားဝေါဟာရ ခေါင်းပါးခြင်း၊ အရေးအသား ကွေ့ကောက်ဖွဲ့နွဲ့ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖတ်၍ နားမလည်နိုင်အောင် ရှိတတ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝေါဟာရအင်အားကိုလည်း ဖြည့်တင်းရန် လိုလေသည်။ စိတ်ထဲ၌ သိကားသိ၏၊ တိကျအောင် ဖော်ပြရန် စကားလုံးကို ရှာဖွေ မရသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများကို ညှပ်၍ ရေးရပြောရတတ်၏။ အဓိပ္ပာယ်အရှည်အဝေး ဝေ့ဝိုက်၍ ပြန်ဆိုရတတ်၏။ အလွယ်သည် အခက်ဖြစ်၍ နေရတော့၏။ ဤသို့ မဖြစ်စေရန်မှာ မြန်မာစကား ဝေါဟာရကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆည်းပူးထားရမည်ဖြစ်လေသည်။

ထိုမှတစ်ပါး မြန်မာစကားအသီးသီးတို့၏ တာသွားပုံ၊ အဓိပ္ပာယ်အပိုင်းအခြားရှိပုံ၊ စကားလုံး တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး သဘော အနက်မည်မျှ ထူ၍ မည်မျှ ကွဲပုံ၊ စကားလုံးတို့၏ အသုံးနေရာ သုံးစွဲ ရိုး စကားစပ် စသည်တို့ကိုလည်း သိရှိထားရပေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာမှာ ကဲ့သို့ပင် မြန်မာစကားနှင့် ဆက်စပ်သော ပါဠိ၊ ပေါရာဏ၊ ဗန်းစကား၊ ဒေသသုံးစကား စသည်တို့ကိုလည်း ခေါက်မိရပေမည်။

ထိုမျှသာမက မြန်မာစာပေနှင့် စပ်သော ပျို့ကဗျာလင်္ကာစကား ပြေ၊ ရာဇဝင်၊ မဟာဝင်၊ ဇာတ်တော်၊ စကားပုံ စသည်နှင့် ခေတ်ပေါ်

မဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာ၊ ဝတ္ထုအထိ မြန်မာစာ အရေးအသား၊ မြန်မာစကား လုံးနှင့် ဗဟုသုတတို့ကိုလည်း ဆည်းပူးဖြည့်စွမ်းရပေမည်။

ဘာသာပြန်သူသည် အမှတ်မဲ့ ထင်မှတ်တတ်ကြသည့်အတိုင်း အင်္ဂလိပ်စာတစ်ဖက်တွင် ထူးချွန်ပြောင်မြောက်ရုံဖြင့် စွမ်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ်စာကို အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီးများကဲ့သို့ ရေး တတ်သည့် အရည်အချင်းမှာ တစ်မျိုးဖြစ်လေသည်။ ဘာသာပြန်သူ သည် နားလည်အောင် ဖတ်တတ်သူသာဖြစ်၍ နားလည်သမျှကို မိမိ ကျွမ်းကျင်သော အခြားဘာသာတစ်ခုဖြင့် ပြန်လည်ဖော်ပြခြင်းပြုရာ၌ စွမ်းသူသာ ဖြစ်လေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်တိုင်း ဘာသာပြန်မ ကောင်းနိုင်သကဲ့သို့၊ ဘာသာပြန်ကောင်းတိုင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာရေးကောင်း မည်ဟူ၍လည်း တထစ်ချ မဆိုနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် ကြိုးစားသောသူ သည် ဆက်စပ်ထောက်ပံ့နေသော အရည်အချင်းနှစ်မျိုးလုံး၌ ကျွမ်းကျင် နိုင်ပေသည်။

ဘာသာပြန်တတ်ခြင်း

ဘာသာပြန်သူသည် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် မြန်မာစာနှစ်ရပ်လုံးကို တတ်ကျွမ်းပြီး ဖြစ်စေကာမူ အလိုအလျောက် ဘာသာပြန်ကောင်းတစ် ယောက် ဖြစ်မလာနိုင်ချေ။ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း အလေ့ကို သီးခြားလေ့ ကျင့်ခြင်းအားဖြင့် ဘာသာနှစ်ရပ် တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ ကူးလူးပေးသည့် အတတ်ကို သိမြင်လာပြီ၊ ရှိရင်းစွဲဘာသာနှစ်ရပ်၌ ကျွမ်းကျင်မှုကို ဆက် စပ်ပေးလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ နည်းနိဿယများ အသီးသီးရှိလေသည်။ စောင့်စည်းအပ်သော ကျင့်ဝတ်များလည်း ရှိလေသည်။ ဘာသာပြန် သူသည် မိမိနားလည်ရုံ ရည်ရွယ်ချက်ထက် ပို၍ အခြားသူ နားလည်

စေရန် ရည်မှန်းချက်ထားသည့်အတိုင်း၊ ဘာသာပြန်မှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များမှာ သာမန် ဖတ်ရုံထက်ပို၍ ရေးသားတင်ပြသည့် အလေ့အထကို လေ့ကျင့်ရပေသည်။ လက်တွေ့ပြန်ဆိုကြည့်သည့် အခါမှ နားလည်သည်ကိုပင် ပြန်၍ ပြေလည်အောင် ရေးချရာ၌ တွေ့ကြုံရမိ အခက်အခဲများကို လက်တွေ့ဖြေရှင်းသွားခြင်းဖြင့် လေ့ကျင့်ဖန်များသောအခါ ကျင်လည်မှုသည် စက်ကဲ့သို့ အလိုအလျောက် သွက်လက်စွာ လှုပ်ရှားနေစေနိုင်လေသည်။

လက်တွေ့ဘာသာပြန်သည့်အခါတွင် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော အင်္ဂလိပ်စာပိုဒ်များကို ရှင်းလင်းအောင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ပင် ပြန်ရေးခြင်း၊ မြန်မာဘာသာဖြင့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီ ပြန်ဆိုရေးချ၍ တွေးဆဆင်ခြင်ခြင်း၊ အကြမ်းရေးသားပြန်ဆိုပြီးမှ အထပ်ထပ်ဖတ်ရှု၍ အဆင့်ဆင့်ပြုပြင် ဆက်စပ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရန် လိုပေသည်။ ဘာသာပြန်သူသည် ရေးရင်း စာမူရှင်၏ အာဘော်ကို ထင်မြင်တွေးဆရခြင်း၊ အကြမ်းရေးသားပြန်ဆိုပြီးမှ အထပ်ထပ်ဖတ်ရှု၍ အဆင့်ဆင့်ပြုပြင် ဆက်စပ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရန် လိုပေသည်။ ဘာသာပြန်သူသည် ရေးရင်းစာမူရှင်၏ အာဘော်ကို ထင်မြင်အောင် တွေးဆရခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆုံးဖြတ်ရခြင်း၊ ပြန်ဆိုချက်ကို ပြန်၍ ညှိနှိုင်းရခြင်း စသည်အားဖြင့်လည်း ဉာဏ်စေစားရပေသေးသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဘာသာနှစ်ရပ်ကို ကျွမ်းကျင်ထားသော အသိအမှတ်ပညာမျှနှင့် မပြီးဘဲ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်လေ့ကျင့်သော ပညာလည်း ပါဝင်လေသည်။

ဘာသာစကားနှစ်ရပ်ကို မတတ်မြောက်ဘဲ ဘာသာပြန်၍ မရသကဲ့သို့ ဘာသာစကားနှစ်ရပ်ကို တတ်မြောက်ရုံမျှဖြင့်လည်း ဘာသာပြန်ဆို၍ မအောင်မြင်နိုင်သေးပေ။ ဘာသာပြန်ခြင်းသည် **“မြင်းစီးအတတ်ကို မြင်း၏ ခါးပေါ်၌သာ စတင်သင်ကြားနိုင်၏”** ဆိုသော

စကားကဲ့သို့ စတင်လေ့ကျင့်၍ ပြန်ဆိုသည့်အခါမှစ၍ ထိုပညာစခန်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဘာသာနှစ်ရပ်ကို တတ်ကျွမ်းခြင်း၊ ဘာသာပြန် အရည်အချင်းကို မွေးထုတ်ပေးရန် အသင့်ပြင်ဆင်ပြီးရုံသာ ရှိပေသေး၏။ ဘာသာပြန်အတတ်သည် သမားတော်များ၏ ကုသမှုပညာကဲ့သို့ အတွေ့အကြုံ၊ အလေ့အလာများလေလေ ပိုမိုတိုးတက်လေသာဖြစ်၏။

ဤအရည်အချင်းသုံးရပ်နှင့် ပြည့်စုံလျှင်ကား ဘာသာပြန်ကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်နိုင်ရန် အလားအလာရှိပြီဟု ဆိုရမည်ပင်ဖြစ်လေသည်။

ဤအရည်အချင်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုသူအားလုံးအတွက်ပင်ဖြစ်ရာ သိပ္ပံပညာတစ်ရပ်ရပ်၊ သို့မဟုတ် ဝိဇ္ဇာပညာတစ်ရပ်ရပ်ကို ပြန်ဆိုရာ၌ကား ထိုပညာရပ်ကိုပါ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်ထားရန် လိုလေသည်။ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်မှသာ စကားလုံးများ၏ ရည်ရွယ်ရင်းဆိုလိုချက်ကို သဘောပေါက်မည်ဖြစ်ပြီး၊ လိုအပ်သော စကားလုံးအနက်ပေးမှု၊ စကားလုံး တီထွင်မှုစသည်တို့တွင် ပိုင်နိုင်ပေမည်။ သာမန်အားဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာ တတ်သိသူသည် ခက်သော ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို အခြေခံမရှိဘဲ နားမလည်နိုင်ချေ။ အကယ်၍ အခြေခံမရှိခဲ့သော် တတ်သိနားလည်သူများကို မေးမြန်းလေ့လာ၍ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ သီးခြားအဘိဓာန်များကိုလည်း လေ့လာရန် လိုပေသည်။

ဘာသာပြန်အမျိုးအစားများ

ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ ဘာသာပြန်ဆိုနည်း မည်မျှရှိသည်ကို ဖော်ပြရန် လိုလေသည်။ ဘာသာပြန်ဆိုပုံသည် ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရည်အချင်းကို လိုက်၍ အကောင်းအညံ့ကွဲပြားခြားနား၏။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ကွဲပြားမှုသည် နည်းစနစ်ကြောင့် မဟုတ်ပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့် ခွဲခြားနိုင်သော ဘာသာပြန်နည်းမှာ (၄) နည်းရှိလေသည်။

၁။ တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်း

စာချုပ်စာတမ်းများ၊ အမိန့်ဥပဒေများ၊ သဘောတရားကြေငြာချက်များ စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်အတိအကျအားဖြင့် မူရင်းဘာသာစာမူနှင့် ပြန်ဆိုသော ဘာသာစာမူတို့သည် အတတ်နိုင်ဆုံး အဓိပ္ပာယ်ထပ်တူထပ်မျှ တူညီအောင် ပြန်ဆိုရန် လိုအပ်သည့် စာပေမျိုးကို ပြန်ဆိုသည့်အခါ တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်းကို အသုံးပြုကြရလေသည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုနှင့် တစ်ခုသည် တည်ဆောက်ပုံ၊ တွေးခေါ်ပုံခြင်း မတူညီပေရာ ထပ်တူထပ်မျှ ပြန်ဆိုရာ၌ပင် စကားလုံး တစ်ခုခု၌ ပြန်ဆိုထားသော စကားလုံးသည် ထပ်တူအဓိပ္ပာယ် ပေါ်မပေါ်ကို အပြန်ပြန်

အလှန်လှန် စိစစ်ရလေသည်။ အကယ်၍ သံသယရှိလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ လိုရာကိုဆွဲ၍ အဓိပ္ပာယ်အယူအဆ တစ်မျိုးတစ်မည်ကောက်ယူနိုင်ဖွယ် ရှိလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ စာချုပ်စာတမ်းများတွင် “အကယ်၍ အဓိပ္ပာယ် အကောက်အယူလွဲခဲ့သော် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မူရင်းသည် မူလဆိုလိုရင်းဖြစ်ရမည်” စသော အဓိပ္ပာယ်သက်ဝင်သည့် စကားခံချက်မျိုး အတိအလင်းဖော်ပြထားကြရလေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ပစ္စည်းဝတ္ထုဒြပ် ထင်ရှားမရှိသည့် အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆဆိုင်ရာ စိတ္တဇစကားလုံးများသည် ဘာသာတစ်ခုနှင့် တစ်ခုတွင် အားလုံး ထပ်တူထပ်မျှ အဓိပ္ပာယ်တူညီနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အတတ်နိုင်ဆုံး၊ အနီးစပ်ဆုံး တူညီမှုကိုပင် တူညီသည်ဟူ၍ လက်ခံယူဆရပေသည်။

၂။ မြန်မာစကားဆန်အောင်ပြောဆိုနည်း

ဘာသာပြန်ဆိုနည်းများကို ဖော်ပြရာ၌ တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုနည်း၊ သွယ်ဝိုက်၍ ပြန်ဆိုနည်းဟူသော အခေါ်အဝေါ် ပညတ်များသည် တိကျမှန်ကန်ခြင်း မရှိဟု ယူဆပေသည်။ ဘာသာပြန်သည်ဆိုကတည်းကပင် ဘာသာစကားတစ်ခုဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို အခြားဘာသာတစ်ခုသို့ တိုက်ရိုက်ပင် ပြန်ဆိုရပေမည်။ တိတိကျကျပြန်ဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ သဘောမျှလောက်ကို ကောက်ယူ၍ ပြန်ဆိုရေးသည်ဖြစ်စေ၊ အခြားမည်သည့်နည်းနှင့် ပြန်ဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ မူရင်းစာတစ်ခုခုမှ တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုကြသည်ချည်းပင် ဖြစ်လေသည်။ အကယ်၍ တရုတ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာတွင် တရုတ်ဘာသာမူရင်းကို ဘာသာမပြန်ဘဲ တရုတ်ဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားပြီးသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှုကိုမှ တစ်ဖန် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါမူ တစ်ဆင့်ဘာသာပြန်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်၍ တရုတ်ဘာသာမူရင်းမှ

မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခြင်းကို တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင် မည်ဖြစ်လေသည်။ ဤသည်မှာ ကူးပြောင်းဘာသာပြန်ဆိုပုံကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်၍ တိတိကျကျ ပြန်ဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ပြုပြင်၍ ဖတ် ကောင်းအောင် ပြန်ဆိုခြင်း စသောဘာသာပြန်စနစ်ကို ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ သွယ်ဝိုက်၍ ပြန်ဆိုခြင်းဟူသည်မှာလည်း မည်ကဲ့သို့ သွယ် ဝိုက်၍ ပြန်ဆိုသည်ဟု တိတိကျကျ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကိုယူ၍ ရေးကတည်းက ဘာသာ ပြန်ဟူသော စကားကိုပင် သုံးစွဲရန်လိုမည် မဟုတ်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ တိတိကျကျဘာသာပြန်ဆိုနည်း၊ မြန်မာစကားဆန်သော ပြန်ဆို နည်းဟူသော စကားလုံးများကိုသာ အသုံးပြုထားပေသည်။

မြန်မာစကားဆန်သော ပြန်ဆိုနည်းကို မဖော်ပြမီ တိတိကျကျ ဘာသာပြန်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့် မြန်မာစကား မဆန်သည်ကို ဖော်ပြရန် လိုပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာသည် ဝါကျ ဖွဲ့ဆောက်ပုံခြင်း၊ စကားလုံး စီစဉ်ပုံခြင်း၊ အခြေခံအတွေးအခေါ်ခြင်း မတူညီကြပေ။ (ဤသို့ ကွဲပြားခြားနားပုံကို တစ်ကဏ္ဍအဖြစ် အကျယ် တဝင့် သီးခြားဖော်ပြထားသည်။) ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေးပုံ ရေးနည်း၊ စကားလုံး သုံးစွဲပုံ သုံးစွဲနည်းကို မပြောင်းလဲစေဘဲ၊ မူရင်း တွေးခေါ် ရေးဖွဲ့ဟန်ပါဝင်အောင် တိတိကျကျ ပြန်ဆိုသောအခါ ဘာ သာပြန်စာမူသည် ဘာသာပြန်ထားသောအသွင်ကို ထင်ထင်လင်းလင်း ဆောင်၍နေပေသည်။ မြန်မာဘာသာ၌ ပြောဟန်ဆိုဟန်၊ တွေးဟန်ဖွဲ့ ဟန်များ ပါဝင်ကောင်းမှ ပါဝင်ပေလိမ့်မည်။ ဤနေရာတွင် သိသာရုံမျှ ပုံစံတစ်ခုကို ပြရလျှင်-

Today, more than ever before, the Tatmadaws role has become distinctly one

to promote the interests of the working people.

ကို အင်္ဂလိပ်စာဟန်အတိုင်း ဘာသာပြန်လျှင်-

ယနေ့ဆိုလျှင် တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လုပ်သား ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို တိုးတက်စေရန် အတိုင်း အတာမျိုး၊ ရှေးယခင်ကထက် ပို၍ ကွဲပြားပေါ်လွင်စွာ ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

ဟူ၍ ပြန်ရမည်ဖြစ်ရာ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်သော်လည်း ချောမွေ့သော မြန်မာစာရေးဟန် မဟုတ်ပေ။ ရေးသားချက်သည် ကွေ့လွန်းထောင့်လွန်းနေပေသည်။ အောက်ပါ ဘာသာပြန်ချက်မှာ သဘောမပျက်စေဘဲ မြန်မာစကားဖြင့် ပြန်၍ရေးထားခြင်းပင်ဖြစ်လေသည်။

ယနေ့ ဓါသမယတွင် တပ်မတော်သည် လုပ်သားပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည့် တပ်မတော်အဖြစ်သို့ ရှေးယခင်ကထက် ပို၍ ကွဲပြားပေါ်လွင်စွာ ရောက်ရှိလာခဲ့လေသည်။

ဤဘာသာပြန်ဆိုချက်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မူရင်းရေးသားဟန်ပျောက်၍ စကားလုံးအချို့ကို ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ရေးသားထားလေသည်။ ဝါကျရေးဖွဲ့ပုံခြင်း ကွဲပြားသွားလေသည်။ သို့ရာတွင် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်မှာ ကွဲလွဲခြားနားခြင်း မရှိပေ။ ကျန်စကားလုံးများကို ထပ်တူပင် အသုံးပြုထားပေသည်။

ဤဘာသာပြန်ဆိုပုံနှစ်ရပ်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် မြန်မာဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်းမှာမည်ကဲ့သို့ အရေးအသား ချောမွေ့လာစေသည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။ (နည်းတစ်ခုစီ၏ ဘာသာပြန်ဆိုပုံကို ရှေ့တွင် အကျယ် ရှင်းလင်းပြဆိုမည်။)

မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်းသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဝါကျနှင့် စကားလုံးများနောက်သို့ ထက်ကြပ်မလိုက်ဘဲ သဘော အဓိပ္ပာယ်ကို အနီးစပ်ဆုံး ကောက်ယူ၍ မြန်မာဝါကျ ဖွဲ့နည်းအတိုင်း နားလည်သလို ချောချောမွေ့မွေ့ ပြန်၍ ရေးနည်းဟူ၍ပင် ဆိုနိုင်ပေ သည်။

၃။ ဖွဲ့နွဲ့၍ပြန်ဆိုနည်း

ဖွဲ့နွဲ့၍ပြန်ဆိုနည်းမှာ ဘာသာပြန်ဆိုသော သဘောပါရှိနေသော ကြောင့် ဘာသာပြန်စနစ်များထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရ စေကာမူ ဘာသာပြန် အစစ်အမှန် မဟုတ်ပေ။ ထိုဘာသာပြန်နည်းမှာ မြန်မာ စကားဆန်အောင် ဘာသာပြန်နည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ပြန် နည်းကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်မလျော့မပိုအောင် တိတိ ကျကျ ငဲ့တွက်ခြင်း မရှိဘဲ ယေဘုယျ သဘောအနက်မျှကို ကောက်ယူ ကာ မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖတ်၍ကောင်းအောင် အပိုအမိုစကားအဖွဲ့အနွဲ့ တို့ဖြင့် သာသာထိုးထိုး မွမ်းမံလုပ်ကြံထားသော ရေးသားနည်းပင်ဖြစ် လေသည်။

မူရင်းအကြောင်းအရာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မူရင်းမှ ထုတ်နှုတ် ကောက်ယူသည်မှန်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်စကားလုံး မတိကျဘဲ အလျော့အပိုများဖြင့် ယေဘုယျသဘောသာ ပါဝင်၍ စကားဖွဲ့နွဲ့ပုံ၊ ဝါကျဖွဲ့နွဲ့ပုံ ကွဲပြားခြားနားသွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာပြန် သည်ထက် အကြမ်းဖတ်၍ ပြန်လည်ဖွဲ့နွဲ့ရေးသည့် သဘောမျိုးသို့ ရောက်ရှိသွားလေသည်။

ဤနည်းကို ဘာသာပြန်ဝတ္ထုရေးသားရာတွင် အချို့အသုံးပြု ကြလေသည်။ အများအားဖြင့် အတိအကျ ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်လောက်

အောင် မကျွမ်းကျင်ဘဲ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို သဘောကောက်ယူ နားလည်ရုံမျှ တတ်မြောက်သူများနှင့် မြန်မာသာအရေးအဖွဲ့တွင် ကျွမ်းကျင်၍ အင်္ဂလိပ်စာပေကို သာမန်သဘောထင်ရုံမျှသာ ဖတ်ရှု နားလည်သူများက အသုံးပြုကြလေသည်။ ဤနည်းသည် မူရင်း အာဘော် အသေးစိတ်ကို ကွယ်ပျောက်စေသဖြင့် မူရင်းကို ဖတ်ရှုအရသာ ခံလို သူအတွက် အပြည့်အဝ အကျိုးမပြုဘဲ ပြန်ဆိုချက်(ဝါ) ဖွဲ့နွဲ့ရေးသား ချက်ကိုသာ အရသာခံ၍ ဖတ်သူအတွက်သာ ကောင်းမွန်ပေသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်းတွင် ထိုက်သည့်အား လျော်စွာ မွမ်းမံဖွဲ့နွဲ့နည်းကို အသုံးပြုရသည့်အခါလည်း ရှိလေသည်။ ပုံစံအားဖြင့်-

Goodwill Visit { = (ချစ်ကြည်ရေးခရီး) ဟု ပြန်ဆိုမည့်အစား
 = (နှစ်ပြည့်တစ်ပြည် မီးမသေရေမနောက်၊
 ရွှေလမ်းငွေလမ်းဖောက်ခြင်း) ဟူ၍လည်း
 လိုလျှင် ပြန်ဆိုနိုင်လေသည်။

ဤသို့လျှင် မူရင်းမပျက်သော မွမ်းမံမှုမျိုးကိုလည်း သုံးစွဲရ လေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ပို၍ မြန်မာဆန်လေသည်။ သို့ရာတွင် အပို အမိဖြည့်လွန်းလျက်-

Handsome { = (အကြည့်ယဉ်သော)ဟု ပြန်ဆိုသည်ထက်
 = (ခါးသေရင်ချို၊ ပဒုမ္မနီတမျှ၊ လှပကြော့ရှင်း
 ခြောက်ပြစ်ကင်း၍၊ ယမင်းသူဇာ၊ ကဲ့ပမာ
 သို့၊ ယဉ်လာသူရှုံးအောင်၊ ယဉ်မှုယာနှုန်း
 တတ်သော)

ဟူ၍ ပြန်ဆိုပါမူကား ဘာသာပြန်ဆိုသည့် မူရင်းသဘောကို မြို့ဝါးလောက်အောင် အမွမ်းတန်ဆာများ များပြားလွန်းသဖြင့် ဘာသာပြန် သဘောပျောက်၍ အဖွဲ့အနွဲ့ဘက်သို့ ရောက်သွားတတ်လေသည်။

၄။ မှီငြမ်းပြုခြင်း

မှီငြမ်းပြုရာ၌ ဘာသာတစ်ခုမှ ထုတ်နှုတ်ယူသည့်သဘောပါရှိ သဖြင့် ဘာသာပြန် အငွေ့အသက်ပါသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း စင်စစ် အားဖြင့် ဘာသာပြန်ရာတွင် အကွပ်အတားဖြစ်သည့် စည်းကမ်းဘောင် မှလွတ်၍ မိမိစိတ်ကူးဖြင့် ရေးချင်သလို ရေးနိုင်သောကြောင့် ဘာသာ ပြန်ဆိုနည်းတွင် ထည့်သွင်းရန် မလိုပေ။ မှီငြမ်းပြုခြင်းသည် တိတိ ကျကျခွဲဖြာလျှင် ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း မဟုတ်ပေ။ ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုခြင်းမျှ လောက်ပင် မူရင်းကို ငဲ့ရန်လည်း မလိုပေ။ အထူးသဖြင့် ဇာတ်လမ်း သို့မဟုတ် အခြေခံအကြောင်း အရာတစ်ခုခုကို ယူ၍ မိမိသဘောဖြင့် ပြုပြင်ဖန်တီးခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားဖွဲ့နွဲ့ခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်ပေသည်။

မှီငြမ်းပြုသည်ဟုဆိုခြင်းမှာ မူလအကြောင်းရင်း၊ အတွေး အခေါ်၊ ဇာတ်အိမ်တို့သည် မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်အတွေးအခေါ်မှ ရရှိသည် မဟုတ်ဘဲ အမွမ်းအမံ အဖွဲ့အနွဲ့သည်သာ မိမိဥစ္စာရင်းဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ ဖော်ပြချက်ပင် ဖြစ်လေသည်။ မှီငြမ်းပြုခြင်းကို ကိုးကားခြင်းနှင့် ခွဲခြား နားလည်ရန် လိုပေသည်။ မှီငြမ်းပြုသူအား မူရင်းမှီရာစာမူ၏ အနှစ်သာ ရ သဘောတရားကား မနစ်ငုတ်စေအပ်ပေ။ သို့ရာတွင် မှီငြမ်းပြုသည် ဟုသာ တံဆိပ်ကပ်သော်လည်း ရာနှုန်းပြည့် မှီငြမ်းမပြုဘဲ၊ လိုရာ လောက်ကိုသာ ထုတ်ယူရေးဖွဲ့ထားသော စာမူမျိုးလည်း ရှိသဖြင့် မှီငြမ်း ပြုခြင်းမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးချင်သလိုရေးနိုင်ရာ ရောက်နေတတ် လေသည်။ အမှန်အားဖြင့် ထုတ်ဖော်ဝန်ခံခြင်းကြောင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေ

သ ကူးယူသည်၊ တုယူသည်၊ သို့မဟုတ် ခိုးယူသည်ဟူသော အဖြစ်မျိုး သို့ကား မရောက်ချေ။

ယင်းသို့အားဖြင့် ဘာသာပြန် အမျိုးအစား (၄) မျိုးအထိ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမျိုးအစား ခွဲနိုင်သော်လည်း ဘာသာပြန်အတတ် တွင် ပဓာနအားဖြင့် အကျုံးဝင်သည်မှာကား၊ တိတိကျကျပြန်ဆိုနည်း နှင့် မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်း(၂) မျိုးသာလျှင် မြန်မာ ဘာသာ ပြန်ဆိုနည်းစနစ်များ ဖြစ်လေသည်။

ဘာသာပြန်စနစ်များကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း

ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ (က) တိတိကျကျပြန်ဆိုနည်း (Metaphrasing)၊ (ခ) မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်း (Translation)၊ (ဂ) ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုခြင်း (Moderating) ဟူသော နည်းသုံးနည်းရှိကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့လေပြီ။ ထိုဘာသာပြန်ဆိုနည်းများသည် မည်သို့သဘောသက်ဝင်၍ မည်သို့ ပြန်ဆိုရကြောင်းကို ရှင်းလင်းညွှန်ပြရန် လိုပေသည်။

တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်းသည် ဖတ်ကောင်းအောင် ပြန်ဆိုနည်းလည်းမဟုတ်ချေ။ သဘောပေါက်အောင် ဖြည့်စွမ်းရာသို့လည်း ရောက်ချင်မှ ရောက်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ ဖတ်၍ကောင်းပြီး၊ သဘောပေါက်စေသည် မှန်သော်လည်း မြန်မာဘာသာ၌ကား ထပ်တူထပ်မျှ လုံးကောက်ပြန်ဆိုရုံဖြင့် မပြီးမြောက်နိုင်ပေ။ ထိုသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ အင်္ဂလိပ်စကားအတွက်သာ မဟုတ်ပေ။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် လုံးကောက်ပြန်ဆိုလျှင်လည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်ပေမည်။ အကြောင်းရင်းသည် ဘာသာစကား၏ ဝေါဟာရနှင့် ဝါကျဖွဲ့စပ်ပုံ အခြေခံသဘောချင်း မတူခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖတ်ကောင်းအောင်ပြန်ဆိုရာ၌ ပြန်ဆိုသည့် ဘာသာစကား

ဖြင့် အဆင်ပြေအောင် ပြန်၍ ရေးသားရသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ အဓိပ္ပာယ်မပေါ်သည်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အခြေခံမရှိသော လူပြိန်းတို့ သဘောပေါက်လွယ်အောင် ပြန်၍ ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရသည့်အခါလည်း ရှိလေသည်။ မူရင်းဝါကျ၏ ပုံစံသည် ပြောင်း၍ ဝေါဟာရအတိုသည် ရှည်လာပေမည်။ တင်စားသော စကားလုံးများသည် ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲသွားပေမည်။

ထို့ကြောင့် ဘာသာပြန်သည်ဆိုကတည်းက မြန်မာစာစကား ဆန်အောင် ပြန်ဆိုရသည့် နည်းသည်သာ နည်းကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်၍ ဘာသာပြန်စစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သို့ရာတွင် ဖတ်ကောင်းအောင် ပြုပြင်ရာ၌ စကားအဓိပ္ပာယ်တိကျမှုသည် ပြန်ဆိုသူပုဂ္ဂိုလ်၏ နိုင်နင်းမှု၊ မနိုင်နင်းမှု၊ တိကျမှု(ဝါ)သစ္စာရှိမှု၊ မရှိမှုပေါ်တွင် တည်၍ယိမ်းယိုင်မှု ရှိနိုင်သည် ဖြစ်သောကြောင့် စာချုပ်စာတမ်း၊ ဥပဒေ၊ ကြေညာချက်၊ မိန့်ခွန်း၊ အကိုးအကား စသည်တို့တွင် လိုရာကို ဆွဲ၍ တွေးခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ်လွဲမှား၍ ကောက်ယူခြင်းမရှိစေရအောင် စကားလှယ်သည့် လုံးကောက် တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်းကို အသုံးပြုကြရလေသည်။ ထိုနည်းသည် ဖတ်ရှု၍ ပြေပြစ်သင့်သလောက်သာ ပြေပြစ်၍၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မြန်မာစာအဖြစ်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်အဆက်အစပ် အကောက်အယူပင် ထောင့်၍ နေတတ်ပေသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် အင်္ဂလိပ်စာ၏ မူလရေးဟန်ကို တွေးဆပါမူ သဘောပေါက်သွားတတ်၍ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မူရင်းကို ပြန်၍ လေ့လာယူရသောအခါလည်း ရှိတတ်ပေသည်။ ထိုပြန်ဆိုနည်းသည် ဘာသာပြန်သူက သဘောပေါက် နားလည်သမျှကို သွတ်သွင်းရေးချခွင့်မရဘဲ၊ ရေးရင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားလုံးအရှိကို ပြန်ဆိုရသဖြင့် တစ်ကြောင်း၊ ကွဲလွဲသော ဝါကျတည်ဆောက်ပုံစနစ်ကြောင့်တစ်ကြောင်း၊ အဓိပ္ပာယ်မပေါ်လွင် ဖြစ်ရတတ်ပေသည်။ စင်စစ်

မှာ တိတိကျကျ ပြန်ဆိုချက်သည် ဖတ်ရှုသူအတွက် မိမိအတွေးအဆ
ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူရန် တစ်ဆင့်ကျန်သေးသော ဝေါဟာရဖလှယ်
နည်းပင်ဖြစ်လေသည်။ တိတိကျကျ ဖလှယ်ခြင်းသည် စင်စစ်ဘာသာ
ပြန်ဆိုခြင်းဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ဖွယ်ပင် မရှိချေ။

တိတိကျကျ ပြန်ဆိုပုံ၊ မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုပုံနှင့်
ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုပုံတို့ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းဖြင့် မည်သို့ အခြေခံကွဲပြား
သည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။

အောက်ပါဝါကျကို သုံးနည်းစလုံးဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုပါအံ့။

The girl was fascinated by the youth's
smile and by his accent.

၁။ တိတိကျကျ ဝေါဟာရဖလှယ်ပုံ

မိန်းကလေးသည် လူရွယ်ပျို၏ ပြုံးပုံနှင့် အသံထွက်ပုံအားဖြင့်
ညှို့ခြင်းခံရသည်။

၂။ မြန်မာစကားဆန်အောင်ပြန်ဆိုပုံ

မိန်းကလေးသည် လူရွယ်ပျို၏ အပြုံးနှင့် လေယူလေသိမ်း
ကြောင့် စွဲငြိမိလေတော့သည်။

၃။ ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုပုံ

လူရွယ်ပျို၏ ချစ်ငွေ့လျှမ်း ကြင်နာရိပ်ပြည့်ဝ၊ လှိုက်လှဲသော
အပြုံးကလည်း စွမ်းသည်တစ်ကြောင်း၊ ညင်းပျောင်းသာယာ
တီတာနွဲ့ညှာသော လေယူလေသိမ်းကလည်း ထိမိလှသည်တစ်

ကြောင်းတို့ကြောင့် မိန်းကလေးသည် နှလုံးရွှင်ခြိုက်၊ ပီတိခိုက်
ကာ တလိုက်လိုက် တအိအိ၊ စွဲငြိကြည်နူးလျက် ရွှင်မြူးနှစ်
သိမ့်မိလေတော့သည်။

ဤပြန်ဆိုနည်းများတွင် ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုရာ၌ မူရင်းဆိုလိုချက်အမြဲ
တေခံ၍ အကျုံးဝင်နေသော်လည်း ထိုဆိုလိုရင်းကို ပို၍ပေါ်လွင်အောင်
လည်းကောင်း၊ ဖတ်၍ကောင်းအောင်လည်းကောင်း၊ ဘာသာပြန်သူ၏
အာဝဇ္ဇန်းများ အံ့ဖွဲ့ပါရှိနေသဖြင့် ဘာသာပြန်သန့်သန့်ဖြစ်မလာပေ။
ဘာသာပြန်သူ၌ စည်းကမ်းလျော့ရဲသည့် အလျောက် တိကျမှုရှိမရှိကို
လည်း တာဝန်မယူသာချေ။ ထို့ကြောင့် တကယ်စင်စစ် ဘာသာပြန်သူ
သည် (ဇာတ်လမ်းကိုမှီးသူမှအပ) ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုနည်းဖြင့်လည်း မပြန်ဆို
အပ်ပေ။

ဘာသာပြန်ဆိုသူသည် စာရေးဆရာမဟုတ်ပေ။ ဘာသာပြန်သူ
တစ်ယောက်သည် စာရေးဆရာ၏ ဖွဲ့နွဲ့မှုစွမ်းရည်ရှိသူ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်
ပေမည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာပြန်ရာသည် ထိုအစွမ်းကို ထုတ်ပြရာနေရာ
မဟုတ်ပေ။ ဘာသာပြန်ရာ၌ မိမိပင်ကိုအစွမ်းပြရန် မလိုပေ။ ပင်ကို
အစွမ်းမှာ အဖွဲ့အနွဲ့ စွမ်းရည်မဖြစ်စေဘဲ၊ တိတိကျကျ ဘာသာပြန်ဆို
နိုင်သော စွမ်းရည်ပင်ဖြစ်ရပေမည်။ ဘောလုံးဂိုးစောင့်သူသည် ဘောလုံး
လုံခြုံမှုဖြင့်သာ အစွမ်းပြရမည် ဖြစ်၍ဘောလုံးကန် ခြေပြင်းကြောင်းကို
အစွမ်းပြရန် မလိုသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဘာသာပြန်သူသည်
ကြားလူအဖြစ်ဖြင့် မူရင်းစာရေးသူ၏ ရေးသားချက်၊ ရေးသားဟန်၊
ရေးသားသမျှကို ပြန်ပြောင်းတင်ပြရသူသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဤ၌ နိုင်ငံခြားစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ ဆည်းပူးရရှိ
ချက်၊ သိနားလည်ချက်တို့ကို အခြေခံ၍ စုပေါင်းရယူကာ စာအုပ်စာ
တမ်း ပြန်၍ ရေးသားပြုစုသည့် စာပြုစုခြင်းမျိုးသည် ဘာသာပြန်ခြင်း

သက်သက် မဟုတ်သည်ကိုလည်း ခွဲခြားနားလည်ရန် လိုပေသည်။

ဘာသာပြန်သူသည် မိမိတတ်ကျွမ်းသော အခြားမျိုးခြား ဘာသာဖြင့် ရှိနေသော အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ထိုဘာသာမတတ် ကျွမ်းသူအား သိနားလည်အောင် ပြန်၍ ရှင်းလင်းပြောပြနေသူ မဟုတ် ပေ။ ထိုထက်ပို၍ တာဝန်ရှိပြီး မူရင်းရေးသူ ရေးလေသမျှကိုသာ အရင်း တိုင်း ဖောက်သည်ချပြသူ ဖြစ်လေသည်။ ဘာသာပြန်သူသည် မိမိ ထမ်းဆောင်ဆဲ တာဝန်ကို မေ့လျော့၍ အရင်းတိုင်း ဖောက်သည်ချရာ မှ အမွမ်းအမံ အဖြည့်အစွက်များနှင့် သာသာထိုးထိုး တင်ပြမိတတ် ကြပေသည်။ မိမိကိုယ်ကို ဆန်းစစ်၍ မိမိသည် ပြန်ပြောင်းပြောပြသူ လော၊ အရင်းတိုင်းပြန်လည်ကူးပြောင်းပေးသူလောဟူ၍ ကွဲပြားစွာ သိရှိပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်မျှကိုသာ ထမ်းဆောင်ရန် လိုပေ သည်။ ဤ၌ အကြောင်းအရာသိရှိရန် စာပေမျိုးကိုမူ ပြန်လည်တင်ပြနိုင် သည် ဖြစ်၍ အာရုံခံစားမှုနှင့် အတွေးအခေါ်ကို တင်ပြထားသော စာပေ မျိုးကိုမူ မလျော့မပိုဘဲ အရင်းတိုင်းသန့်သန့် တင်ပြကြရသည်ကို သဘောပေါက်ရန် လိုပေသည်။

အောက်တွင် အာရုံခံ၍ ဖတ်သည့် စာမူမျိုးဖြစ်သော ဒုတိယ ဥပမာတစ်ခုကို နည်း(၃) သွယ်လုံးဖြင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ဘာသာပြန်ပြထား ပေသည်။

A-top the mountain of Ramagiri, a Yaksa once stood solitary and desolate, gazing wearily around at the dreary, self-same landscape that stretched forth each day before his brooding eyes, an exile from his native land.

The tranquil woodlands seemed to bring no peace or solace to his disturbed spirit, or the cool, rashing waters any blessing to his soul to the brim, leaving no room for comfort or consolation.

၁။ စကားလုံးအတိအကျပြန်ဆိုပုံ

တစ်ရံခါသော် ရာမာဂီရီ တောင်ထိပ်တွင် ယဿအမည်ရှိ လုလင်ငယ်တစ်ဦးသည် သူ၏ ရီဝေသော မျက်လုံးများရှေ့တွင် နေ့စဉ် နေ့တိုင်း ရှေ့တစ်ခွင် ပြန့်လွှမ်းနေသည့် စိတ်မောဖွယ် တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်သော ရှုခင်းပြင်ကို ဟိုသည်ရော်ရမ်း ငေးငိုငရင်း၊ မိမိဇာတိရပ်ရွာ မှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသူဖြစ်သည့်အတိုင်း တစ်ယောက်တည်း အစွန့်ပယ် ခံလျက် ခြေကုန်လက်ပန်းကျကာ ရပ်၍နေလေသည်။

တိတ်ဆိတ်သော တောအုပ်များသည် သူ၏ ပွေ့နောက်နေသော စိတ်ဟဒယကို အေးငြိမ်းမှု၊ သို့မဟုတ် စိတ်သက်သာမှုကို ပေးစွမ်းနိုင် ဟန် မတူပေ။ စီးဆင်းနေသော အေးမြသည့် ရေအယဉ်သည်လည်း သူ၏ ပန်းလျသော မျက်လုံးများကို ကောင်းချီးမင်္ဂလာ ပေးနိုင်ဖွယ်မရှိ ပေ။ အကြောင်းမူကား သူ၏ စိတ်ဝိညာဉ်တစ်ခုလုံးမှာ စိတ်သက်သာမှု၊ နှစ်သိမ့်မှုများအတွက် နေရာလွတ်ပင်မကျန်တော့အောင် ပူပန်သောက တို့က ဖုံးလွှမ်းနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

၂။ မြန်မာစကားဆန်အောင်ပြန်ဆိုပုံ

တစ်ရံခါသော် ရာမာဂီရီတောင်ထိပ်ထက်တွင် ယဿအမည်ရှိ သော လုလင်ငယ်တစ်ဦးသည် ရီဝေတွေ့မှိုင်းသော မျက်လုံးအစုံဖြင့်

နေ့ရှိသမျှ ရှေ့ဆီတစ်ခွင်တပြင်သို့ မျှော်မဆုံးအောင် ပြန်လွှမ်းနေသော ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာ ထူးမခြားနား ရှုမျှော်ခင်းကိုပင် ဟိုသည်ရော်ရမ်းငေးစိုက် ကာ မိမိဇာတိရပ်ရွာမှ လွင့်ထွက်လာခဲ့ရသူတို့၏ ဘာဝါ တစ်ကိုယ်ရေ တစ်ကာယ အပယ်ခံဘဝဖြင့် ခြေကုန်လက်ပန်းနွမ်းလျှော့ ရပ်၍နေရှာ လေသည်။

တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်လှသော တောအုပ်များသည် သူ၏ ပွဲ နောက်နေသော စိတ်ဟဒယကို အေးငြိမ်းမှုသော်လည်းကောင်း၊ စိတ်သက်သာမှုသော်လည်းကောင်း ပေးနိုင်စွမ်းမရှိတော့သည့် အခြေ အနေသို့ ရောက်နေဘိသကဲ့သို့ တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသော အေးမြ သည့် ရေအယဉ်သည်လည်း သူ၏ ပန်းလျှော့သော မျက်စိအာရုံတွင် ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ် မထင်ဟပ်နိုင်တော့သလို ရှိလေတော့သည်။ အဘယ် ကြောင့်ဟူမူကား သူ၏ အသည်းနှလုံးမှာ ပူပန်သောက ဗျာပါရတို့ဖြင့် ဆိုပိတ်ပြည့်လျမ်းနေပေရာ စိတ်သက်သာမှုနှင့် နှစ်သိမ့်မှုတို့သည် နေရာမယူနိုင်ကြတော့ပေ။

၃။ ဖွဲ့နွဲ့၍ပြန်ဆိုပုံ

တစ်ရံရောအခါတွင် ရာမာဂီရိတောင်ထိပ်၌ လုလင်ငယ်တစ် ယောက် ရပ်၍နေသည်ကို တွေ့နိုင်ကြပေသည်။ ထိုသူကား အခြားသူ မဟုတ် ယဿဆိုသူပင်တည်း။ သူသည် ရှေ့တူရုတွင် တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ရှုမဆုံးအောင် ကျယ်ပြောလှသော ရှုခင်းကို ထိုင်းမှိုင်းလေးလံစွာဖြင့် ဘယ်မှညာ၊ ညာမှဘယ်သို့ ရော်ရမ်းငေးငို၍ ကြည့်နေပေသည်။ သူ့ မျက်စိအောက်မှ ရှုမျှော်ခင်းမူကား နေ့ရက်သာ ကုန်ကျမ်းလာခဲ့စေကာမူ အသွင်ပြောင်းလဲ ခြားနားသည်ဟူ၍ မရှိချေ။ တစ်နေ့ကြည့်လျှင်လည်း ထိုရှုခင်း၊ နောက်တစ်နေ့ကြည့်လျှင်လည်း ထိုရှုခင်းမှလွဲ၍ မြင်ကွင်း

မပြောင်းလဲခဲ့ချေ။ သူ့ကို မြင်ရုံမျှနှင့်ပင် ထိုသူငယ်သည် မိမိဇာတိရပ်
 မြေမှ လွင့်ထွက်လာခဲ့သူ တစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိရှိ
 နိုင်ပေသည်။ အဖော်အပေါင်း ကင်းမဲ့လှစွာဖြင့် အထီးကျန်ဘဝတွင်
 ရပ်တည်နေရရှာသူဖြစ်သည့်အတိုင်း သူသည်လည်း ညှိုးငယ်စိတ်ပန်း
 ၍ နွမ်းလျသော အသွင်ကို ဆောင်နေပေသည်။

ရှေ့ဆီမှ တောအုပ်ကြီးများမှာမူကား တိတ်ဆိတ်အေးချမ်း၍
 နေပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအေးချမ်းမှုသည် သူ့စိတ်အစဉ်သို့ ကူးဝင်
 ရိုက်ဟပ်နိုင်စွမ်းကား ရှိဟန်မတူပေ။ ထိုရှုခင်းကို တွေ့မြင်နေရ၍လည်း
 စိတ်သက်သာမှု မရပေ။ ထိုနည်းအတူပင် တသွင်သွင်တဒီးဒီး စီးဆင်း
 နေသော မြစမ်းရေကြည်မှာလည်း သူ၏ မှု့ငေးမှိုင်းပြသော မျက်လုံး
 ထဲတွင် အေးမြသော အရိပ်အသွင် ထင်ဟပ်နိုင်စွမ်း မရှိပေ။ အဘယ်မှာ
 လျှင် ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။ တစ်နေထွက်မှ တစ်နေဝင်အထိ ပူပင်သောက
 ဗျာပါရတို့သည် သူ့ကို လွမ်းခြုံမြှိုဝါးနေခဲ့ပေရာ စိတ်သက်သာနိုင်ခွင့်
 တို့သည် သူ၏ စိတ်သဏ္ဍာန်တွင် ခိုဝင်နားနေရမည့် နေရာကို ရှာဖွေ
 တွေ့ရှိနိုင်ဖို့သည်ပင်လျှင် ခက်ခဲ၍ နေချေပြီးတကား။

ဖော်ပြပါ ဘာသာပြန်ဆိုပုံများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် အောက်ပါ
 ညွှန်ကြားချက်များကို ကောက်ချက်ချနိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။

- ၁။ တိတိကျကျပြန်ဆိုရန် လိုအပ်ခဲ့လျှင် မူရင်းဝါကျဖွဲ့ပုံကို
 တတ်နိုင်သမျှလိုက်ပါ။ မူရင်းစကားလုံးကို တတ်နိုင်သမျှ
 နီးကပ်ပါစေ။ အပိုအလျော့သော်လည်းကောင်း၊ ဖြည့်စွက်
 ရှင်းလင်းချက်သော်လည်းကောင်း မပါပါစေနှင့်။ ရှင်း
 လင်းရန်လိုအပ်က အောက်ခြေမှတ်ချက်တွင်သာ မူရင်း
 အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာကို
 ဖြစ်စေ ဖော်ပြနိုင်သည်။ ဝါကျအစဉ်ကို မလိုအပ်ဘဲ

မပြောင်းပါနှင့်။ ပြန်ဆိုချက်သည် စကားသိပ်သည်း ကျစ်လစ်ပါစေ။ သဘောမလွတ်သော ဝေါဟာရဘောင်အတွင်း၌သာ ပြန်ဆိုပါ။

၂။ မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုချက်တွင် တစ်ဖက်၌ ဆိုလိုရင်းမပျက်မယွင်း မကျန်စေရန်နှင့် တစ်ဖက်တွင် ဖတ်၍ချောပြေပြီး နားဝင်လွယ်အောင် ပြန်ဆိုပါ။ မြန်မာဆန်သော ဝါကျဖွဲ့ဟန်ဖြင့် ရှင်းလင်းအောင် ပြန်ရေးပါ။ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်အောင် ပြန်ဆိုရမည်ဖြစ်သော်လည်း ဘာသာပြန်စည်းဝိုင်းအတွင်း၌သာရှိသဖြင့် ဘာသာပြန်သူတို့၏ ကျင့်ဝတ်အတိုင်း မိမိ၏ အဘော်များမပါဘဲ စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်တာသွားသလောက်သာ ရှင်းလင်းပြန်ဆိုပါ။ ဝါကျများ ရှည်လွန်းကလည်း ဖြတ်တောက်ပြန်ဆိုပါ။ ပြန်ဆိုချက်ကို ဖတ်ကြည့်လျှင် မြန်မာလိုတွေး၍ မြန်မာလိုရေးထားသည်ဟု အထင်ပေါက်ပါစေ။ ဤပြန်ဆိုနည်းသည် တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်းနှင့် ဖွဲ့နွဲ့ရေးနည်းဘောင်နှစ်ခုအကြားတွင် စည်းပြင်မထွက်အောင် လျှောက်ရသော နည်းဖြစ်၍ ခက်ခဲသည်နှင့်အမျှ ပညာသားပါသည်။

၃။ ဖွဲ့နွဲ့ရေးခြင်းသည် ဘာသာပြန်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ အကြောင်းသစ်၊ အတွေးသစ်၊ ပညာသစ် သွင်းယူရုံမျှသာဖြစ်၍ မိမိတင်သွင်းလိုသော အကြောင်းအရာကို ဖတ်ရှုသူ (၁) နှစ်သက်လက်ခံရန်နှင့်၊ (၂) သဘောပေါက်နားလည်ရန် အခြေခံလျက် လွတ်လပ်စွာ မွမ်းမံရေးသားနိုင်သည်။ သဘောအကောက်အယူမမှား မဆန့်ကျင်စေရပါ။ ဆိုလို

ရင်းအကြောင်းအရာအူတိုင်သည်လည်း ပျောက်ကွယ်
 မသွားစေရပါ။ ရေးသူ၏ အာဘော်နှင့် တစ်ကြောင်းတည်း
 ဖြစ်ပါမူ ချဲ့ချင်သလောက်၊ ဖွဲ့ချင်သလောက် ဖွဲ့နိုင်ခွင့်ရှိ
 သည်။ သို့ရာတွင် ပင်ကိုအကြောင်းထက် အဖွဲ့အနွဲ့က
 ပိုလွန်လွှမ်းမိုးမသွားစေရပေ။ ရှောက်သီးသုပ်သည် ကြက်
 သွန်သုပ်၊ ပုဇွန်ခြောက်သုပ်ဖြစ်မသွားစေရပေ။ အဆာဟူ
 သည်မှာ အရင်းခံ ပစ္စည်းကို မကျော်လွှမ်း၊ မဖုံးအုပ်ရဘဲ
 ပို၍ ကောင်းမွန်အောင် အထောက်အပံ့သာ ပြုရသည်ကို
 သတိပြုရသည်။ ဘာသာပြန်သန့်သန့် မဟုတ်သော်လည်း
 အခြားဘာသာမှ အကြောင်းအရာ တစ်ခုကို အူတိုင်တည်
 ၍ မှီထားသည်ဖြစ်သဖြင့် လမ်းရိုးဘောင်အပြင်သို့ ထွက်
 ချင်တိုင်း မထွက်နိုင်ချေ။ မိမိဆန္ဒအရ စုပေါင်း၍ စာမူပြု
 သည့် သဘောနှင့် မတူချေ။ အကယ်၍ ကွန့်ချင်သလို
 ကွန့်မည်ဆိုပါက မှီကြောင်း၊ ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုကြောင်း၊ ဆီလျော်
 အောင် ပြန်ဆိုကြောင်း မဖော်ပြပဲ ဇာတ်လမ်းအကြောင်း
 ရင်းကို တုယူကြောင်းမျှသာ ဝန်ခံ၍ ရေးရပေမည်။

ဘာသာပြန်တစ်ခုတွင် မူရင်းအချိုးအဆကို တိုင်းထွာလျှင်-
 တိတိကျကျ ပြန်ဆိုနည်း၌ *မူရင်း ၉၀ မှ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်း
 အတွင်း ပါရှိရမည်။

မြန်မာစကားဆန်အောင် ပြန်ဆိုနည်း၌ မူရင်း ၇၅ မှ ၉၀
 ရာခိုင်နှုန်းအတွင်း ပါရှိရပေမည်။

* မူရင်းဟုဆိုရာ၌ ရေးဟန်၊ စကားအသုံးအနှုန်း၊ ဆိုလိုရင်းသဘော
 အဓိပ္ပာယ်၊ မူလတင်စားချက် စသည်အားလုံးကို ပေါင်းခြုံ၍ ဆိုလိုပေသည်။

ဖွဲ့နွဲ့ပြန်ဆိုနည်း၌ မူရင်း ၆၀ မှ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအတွင်း ပါရှိရပေမည်။

ထိုအောက်လျော့နည်းခဲ့သော် အကြမ်းမှီးခြင်း၊ ကိုးကားပြုစုခြင်း၊ အတုယူခြင်း ဟူသော အဆင့်သို့ ရောက်ရှိသွားမည်ဖြစ်၍ ဘာသာပြန်ဟူသော နယ်နိမိတ်အတွင်း၌ ထည့်သွင်းနိုင်ဖွယ်မရှိတော့ပေ။

ဘာသာနှစ်ရပ်၏ ကွဲပြားခြားနားခြင်း

ဘာသာပြန်သူသည် ကူးပြောင်းပြန်ဆိုနေသည့် ဘာသာရပ်နှစ်ခု၏ ကွဲပြားခြားနားပုံကိုလည်း သိမြင်သဘောပေါက်ရန် လို၏။ အချို့က အင်္ဂလိပ်စာသည် မြန်မာစာထက် ပိုမိုတိကျသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကြွယ်ဝသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိုတောင်းသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဧဝကန် မှတ်ယူထားကြ၏။ စင်စစ်အားဖြင့် တိုးတက်နေသော သိပ္ပံပညာရပ်တို့နှင့်ဆိုင်ရာ တိုးပွားနေသော စကားဝေါဟာရမျိုးသည် ဂျာမန်၊ ပြင်သစ်၊ လက်တင်၊ ဂရိတ် စသော ဘာသာစကားတို့မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ ပြုလုပ်ထားသောကြောင့် ကြွယ်ဝသည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် အတွေးအခေါ်နှင့် သက်ဆိုင်သော စကားအသုံးအနှုန်းများကား တစ်ဘာသာ၌ ကျဉ်းသည်လည်းရှိ၏၊ ကျယ်သည်လည်းရှိ၏၊ တူသည်လည်းရှိ၏။ ဧဝကန် မှတ်သား၍ မရစကောင်းပေ။ ဝေါဟာရစတင်တီထွင်ဖန်တီးမှုနှင့် ဘာသာစကား၏ စကားဖွဲ့ပုံ စနစ်များအရ စကားလုံးသစ်များသည် အရှည်အတို ကွဲပြားခြားနားလာရလေသည်။

(က) အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ စကားတစ်လုံးတည်းကို မြန်မာဘာသာ၌ စကားတစ်လုံးထက်ပို၍ ပြန်ဆိုမှ ရသည်လည်း ရှိ၏။

ဥပမာ-

- Strap = ဓားကျင်း + သားရေကြိုး
- Orphan = မိဘမဲ့ + ကလေး
- Flint = မီးခတ် + ကျောက်
- Perjurer = မုသား + သက်သေ
- Ski = ရေခဲပြင်စီး + ဖိနပ်ရှည်

စသည်များစွာရှိ၏။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်လုံးကို ခြုံ၍ စကားတစ်လုံးသည် အသစ်ဖန်တီးထားပုံနှင့် အကြောင်းအရာတစ်ခုစီ စဉ်းစား၍ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားပုံအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို မြန်မာက မြင်လျှင် (မီးခတ်ကျောက်) စသည်ဖြင့် အသုံးနှင့် ခွဲခြားခေါ်မှတ်ထားသော ပစ္စည်းဝတ္ထုအမျိုးအစားတစ်ခု၏ အမည်သည် ပေါ်လာ၏။ အင်္ဂလိပ်က အရာဝတ္ထုအသစ်တစ်ခုအဖြစ်နှင့် ရှုမြင်ခေါ်တွင်လိုက်၏။ မြန်မာစကားသည် အဓိပ္ပာယ်သီးခြားပေါ်ထွက်သော စကားလုံးများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် စကားလုံးသစ်များကို ဖန်တီးလေ့ရှိသဖြင့် စကားတစ်လုံးတွင် သီးခြားစကားလုံးငယ်များ နှစ်လုံး၊ သုံးလုံး၊ လေးလုံး စသည်ဖြင့် ပါဝင်လေ့ရှိလေသည်။ ထိုနည်းတူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌လည်း ရှိသည်သာ ဖြစ်၏။

- Black-board = သင်ပုန်းကြီး
- Chopping-block = စဉ်းတီတုံး
- Pillow-case = ခေါင်းအုံးစွပ်
- Pole-star = ရှုဝဲကြယ်
- Safety-pin = တွယ်ချိတ်
- Screw-driver = ဝက်အူလှည့်

- Righ-angle = ထောင့်မှန် စသည်သာမက-
- Out-of-the-way = ချောင်ကျသော
- Chief-of-Staff = ဦးစီးချုပ်

စသော “ပုဒ်ပေါင်း” များလည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ရှိလေသည်။

မြန်မာစကားတစ်လုံးတည်းဖြင့် ခေါ်တွင်သည်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ ပေါင်းစပ်၍ ခေါ်ဆိုမှရသော စကားမျိုးလည်း ရှိသည်သာပင် ဖြစ်လေသည်။ ဥပမာ-

- ဝွမ်း = Cotton-wool, dressed cotton
- ရစ် = Spinning-wheel
- ဗျိုင်း = Paddy-bird
- တိုက် = Brick-house

စသည်ဖြင့် ဖြစ်လေသည်။ ဤသည်မှာ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးအတိုင်း ဝေါဟာရ ပြုလုပ်ရာတွင် အသစ်ထွင်နည်းနှင့် ပေါင်းစပ်ခေါ်နည်းကွဲပြားခြားနားမှုပင်ဖြစ်လေသည်။

(ခ) ထိုမှတစ်ပါး ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် ပြုမူလုပ်ဆောင်မှု တစ်ခုခုကို အထင်အရှားဖော်ပြနိုင်သည့် သီးခြားစကားလုံး ရှိသော်လည်း အခြားဘာသာစကားတစ်ခုတွင် ထိုစကားလုံးကို အဓိပ္ပာယ်ပေါင်းစပ်ပြီးမှ ဖော်ပြနိုင်သည်လည်း ရှိလေသည်။

ဥပမာ- မြန်မာဘာသာ၌ သီးခြားစကားလုံးရှိ၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ ဖွင့်၍ ပြန်ဆိုရပုံမှာ-

- ဟက်သည် = to stretch (the gap) open by inserting a flat thing and turning it edgewise.

ခလောက်သည် = to stir up from the bottom by shaking up and down the containing vessel.

စွန်တောင်ဆွဲသည် = to pull up one end of a garment higher than the other.

လက်သည်းစက်သည် = to scratch off by a sudden jerk of the finger nail made by compression against the thumb.

စသည်ဖြစ်လေသည်။ ကြိယာသာမက နာမ်များ၌လည်း-

ခူမောင်း = A trough turning on a pivot used to raise water.

ရေဆိုင် (ရေဝဲ) = The piece of meeting the different streams or currents.

အဆစ် = That is given by vendor to the buyer a little more than what the latter is entitled to receive for his accurate payment.

စသည်ဖြင့် ရှိလေသည်။ ထိုနည်းတူပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သီးခြားစကားလုံးရှိ၍ မြန်မာဘာသာ၌ ဖွင့်၍ ပြန်ဆိုရသော စကားလုံးများလည်း ရှိလေသည်။ ဥပမာ-

Lychnobite = ညဉ့်အခါ အလုပ်လုပ်၍နေ့အခါ အိပ်လေ့ရှိသူ။
(ညဆိုင်းသမား)

Mulch = အပင်မြစ်အေးစေရန် သစ်ရွက်

- (သစ်ရွက်ဆွေးမြေဩဇာ) ဆွေးအုံဖို့ပေးသည်။
- Serenade = ညဉ့်အခါ လမ်းလျှောက်၍ တေး
- (လျှောက်ပြန်သံပေး) သီချင်းသီဆိုခြင်း။
- Laccolite = မီးတောင်မှ ချော်ရည်အဖြစ် ထွက်
- (မီးတောင်ချော်) လာသော ရွှံ့ရည်များ။
- Salic = သမီး၊ မိန်းမတို့ကိုပယ်၍
- (ယောက်ျားနန်းမွေစနစ်) သားယောက်ျားသာ နန်းမွေ
- ဆက်ခံနိုင်သော။

စသည်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ အဓိပ္ပာယ်အားလုံး ခြုံမိ၊ ငုံ့မိသော စကားတစ်လုံးကို မြန်မာဘာသာ၌ ထပ်တူမရှိသဖြင့် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် ပေါ်အောင် အဓိပ္ပာယ်သွားသမျှ ဖွင့်ဖော်ပြန်ဆိုရသည်လည်း ရှိလေသည်။

(ဂ) ထိုမှတစ်ပါး မြန်မာဘာသာ၌ သတ်ပုံရေးထုံးကွဲလျှင် အဓိပ္ပာယ်ခြားနားခြင်း ရှိလေသည်။

ယဉ်	=	ယဉ်ကျေး	ကျ	=	လိမ်းကျ
ယျာဉ်	=	ဥယျာဉ်	ကြံ	=	ကြံစည်
ရင်	=	ရင်ဘတ်	ကျန်	=	နောက်ကျန်
ယင်	=	ယင်ကောင်	ကြန်	=	ကြန်အင်္ဂါ
ယာဉ်	=	လေယာဉ်			

ထို့အတူပင်လျှင် အင်္ဂလိပ်စာ၌လည်း-

- Clutch = မော်တော်ကားကလပ်
- Club = တင်းဘုတ်
- Class = စာသင်တန်း
- Clerk = စာရေး
- Cluck = ကတော်သည်

Hut	=	တဲ
Heart	=	နှလုံး
Hurt	=	နာကျင်စေသည်
Hard	=	မာသော
Herd	=	ကျွဲနွားအုပ်
Heard	=	ကြားခဲ့သည်
Huff	=	လူကြွား
Hub	=	ပုံတောင်း
Hug	=	ပိုက်ဖက်သည်
Hurst	=	တောအုပ်
Hush	=	ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း
Husk	=	ဖွဲခွဲ
Hutch	=	ယုန်လှောင်အိမ်
Haugh	=	မြစ်ကမ်းမြေနေ
Harsh	=	ကြမ်းသော
Hart	=	ဒရယ်ဖို
Harp	=	စောင်း
Hasp	=	ပတ္တာမျောက်လက်

စသည်ဖြင့် စာလုံးပေါင်း ရေးထုံးကွဲလျှင် အဓိပ္ပာယ်ကွဲ၍ အသံ ထွက်၊ အတိုအရှည်၊ အစွန်းသံများလည်း ကွဲပြားခြားနားလေသည်။

(ဃ) ထိုမှတစ်ပါး ဘာသာတစ်ခု၌ စကားတစ်လုံးတည်းဖြင့် သုံး၍ ရသည်ကို အခြားဘာသာတစ်ခု၌ စကားတစ်လုံးစီ သီးခြားခွဲ၍ အဓိပ္ပာယ်နှစ်ခုခွဲကာ သုံးသည်လည်း ရှိလေသည်။ ဥပမာ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ၌ တစ်လုံးကို မြန်မာဘာသာ၌ နှစ်လုံးခွဲပုံမှာ-

Rice	{	ထမင်း	Boil	{	ပြုတ်သည်
		ဆန်			ကြိုသည်
Glass	{	ဖလ်	Burn	{	ထွန်းသည်
		မှန်			ရှို့သည်
Leaf	{	အရွက်	Fat	{	ဆူဖြိုးသည်
		ဖက်			ဝသည်

ဤသို့ ကွဲပြားခြင်းမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာက အဓိပ္ပာယ်နှစ်မျိုးလုံးသည် တစ်မျိုးတည်း သဘောရောက်သည်ဟု မှတ်ယူ၍ မြန်မာဘာသာက အဓိပ္ပာယ်အသုံးအနှုန်း၊ ရည်ညွှန်းချက်အားဖြင့် နှစ်မျိုးကွဲလွဲသည်ဟု မှတ်ယူလက်ခံထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ထိုနည်းတူပင် မြန်မာဘာသာ၌ တစ်လုံးကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ နှစ်လုံးခွဲပုံမှာ-

အသား	{	Flesh လှအသား	ဖမ်းသည်	{	Arrest လှကိုဖမ်းသည်
		Meat သတ္တဝါအသား			Catch ပစ္စည်းကိုဖမ်းသည်
ရင်	{	Breast မရင်ဘတ်	ပစ်သည်	{	Throw ပစ္စည်းပစ်သည်
		Chest ကျားရင်ဘတ်			Shoot သေနတ်ပစ်သည်
ငွေ	{	Silver ငွေသတ္တု	ချုပ်သည်	{	Sew အပ်ချုပ်သည်
		Money ငွေပိုက်ဆံ			Bind ပစ္စည်းချုပ်သည်

စသည်များစွာရှိလေသည်။ ဘာသာစကား နှစ်ရပ်လုံးတွင် စကား တစ်လုံးတည်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်နှစ်မျိုးစလုံးအတွက် သုံးနိုင်သည်လည်း ရှိလေသည်။ ဥပမာ-

Blunt (အသွား) တုံးသည်။ (ဉာဏ်) တုံးသည်။

The Knife is blunt. (တုံးသည်)

He is quite blunt. (တုံးသည်)

Call ခေါ် (တွင်) သည်။ (ဟစ်) ခေါ်သည်။

It is called. (ခေါ်သည်)

I call him near. (ခေါ်သည်)

Life (ပင့်) မသည်။ မ, (စ) သည်။

He lifts the weight. (မသည်)

I give him a lift. (မသည်)

စသည်ဖြင့် ဖြစ်လေသည်။ ဤနေရာတွင် အသုံးကွဲသော်လည်း ထိုစကားနှစ်လုံးစီသည် အဓိပ္ပာယ်စကားရင်း တစ်ခု၌ သက်ဝင်သည်ဟု ဘာသာစကားနှစ်ရပ်လုံးက တစ်မျိုးတည်း အယူအဆ တူညီနေခြင်း ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ မတူညီသည်လည်း ရှိပေ သည်။

(လူ) အိပ်သည်၊ to sleep.

(ဆေး) အိပ်သည်၊ to be set.

(မိတ်ဆွေနှင့်) တွေ့သည်၊ to meet.

(ပစ္စည်းပျောက်) တွေ့သည်၊ to find.

စသည်တို့မှာ မြန်မာဘာသာ၌ (အိပ်) နှစ်ခု၊ (တွေ့)နှစ်ခု သဘောချင်းတူ၍ ဝေါဟာရတစ်လုံးတည်းကိုသာ အသီးသီး သုံးသော် လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွင် မသုံးနိုင်ဘဲ စကားလုံးသီးခြားနေရာ

အလိုက် သုံးရလေသည်။ ထိုနည်းတူ-

I reach London.

ကျွန်တော် လန်ဒန်သို့ **ရောက်** သည်။

I reach the top fruit.

ကျွန်တော် ထိပ်ဖျားသီးကို **မီ** သည်။

The morning **blooms**.

နံနက် **လင်း** သည် (မိုးသောက်သည်။)

The flower **blooms**.

ပန်း **ပွင့်** သည်။

စသည်တို့မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌ (reach) နှစ်ခု၊ (blooms)

နှစ်ခု သဘောချင်းတူ၍ ဝေါဟာရ တစ်လုံးတည်းကိုသာ သုံးစွဲသော်လည်း မြန်မာဘာသာတွင် မသုံးနိုင်ဘဲ စကားလုံး သီးခြားနေရာ အလိုက် သုံးစွဲရလေသည်။ ဤသည်တို့မှာ ဘာသာစကားတစ်ခုနှင့် တစ်ခု နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ရှုမြင်ရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

(c) ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် စကားလုံး တီထွင်ပုံသည် အခြားဘာသာတွင် တီထွင်ပုံနှင့် သဘာဝ ကွဲပြားသည်လည်း ရှိလေသေးသည်။ ဥပမာ-

ဈေးသည်၊

သင်သည်၊

ဟူသော စကားများမှာ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး၏ အကြားတွင် ငွေကြေး ဥစ္စာ ကူးလူးပုံသဘော၊ ပညာအသိ ကူးလူးပုံသဘောကို မူတည်၍ နှစ်ဖက်ရ စကားလုံးကို ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်၍ ဘုံသဘောပါဝင်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သူက မည်သူထံမှ ဖြစ်စေ **ဈေးသည်**၊ **သင်သည်** ဟု နှစ်ဖက်လုံး သုံးစွဲနိုင်လေသည်။ တစ်ဖက်ဖက်ကို ထင်ရှားစေလိုသည့်အခါတွင်မှ အခြားစကားလုံးများ ဖြည့်၍-

ထုတ်ချေးသည်

သင်ပေးသည်

ချေးယူသည်

သင်ယူသည်

စသည်ဖြင့် သုံးစွဲလေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွင်မူကား ဘုံနှစ်ဖက်ရ စကားလုံးမဟုတ်ဘဲ တစ်ဖက်စီမှ ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံကို မူတည်၍-

Lend

Teach

Borrow

Learn

ဟူ၍ အစကတည်းကပင် စကားလုံး ဖန်တီးထားခဲ့လေသည်။ ဤအချက်များသည် မည်သည့်ဘာသာ၌ စကားလုံး ကြွယ်ဝသည်ဟူ၍ မှန်းဆခြင်းထက် ဘာသာစကားတစ်ခုစီ၏ တည်ဆောက်ပုံကို ယထာဘူတကျအောင် စိစစ်လေ့လာနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေပေသည်။

(စ) စကားလုံး ကြွယ်ဝမှုဟူသည်မှာ အကြောင်းအရာနှင့် အတွေးအခေါ် သတ်မှတ်မှုကို မူတည်၍ ဖြစ်ပေါ်ရလေသည်။

ဥပမာ- မြန်မာဘာသာစကား၌-

ရော၊ စပ်၊ ပေါင်း၊ စည်း၊ နှော၊ ယှက်၊ ထွေး၊ တွဲ၊ ဆက် စသော စုပြွမ်းမှု စကားလုံးများ ရှိသည့်နည်းတူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၌လည်း

Affix, Append, Annex, Unite, Mix, Amalgamate, Blend, Mingle, Medley, Add, etc.

စသော စကားလုံးများ ရှိလေသည်။ ထို့အတူပင် မြန်မာဘာသာစကား၌-

မော၊ ပန်း၊ ညောင်း၊ ကိုက်၊ နုန်း၊ ငြီး၊ ထုံ၊ အီ၊ တောင့်၊

စသော ဣဋ္ဌာရုံအဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်း စကားလုံးများရှိလေသည်။ ထို့အတူပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၌-